

Handwritten text on a piece of paper, partially obscured by the quill pen. The text is written in a cursive script and appears to be a letter or a document. Some legible words include "My Dear", "I have", "I am", "I will", "I shall", "I can", "I do", "I have", "I am", "I will", "I shall", "I can", "I do".

DESTER

Juli 1971 · 71e Jaargang · Nummer 7

Een inspirerende boodschap

VAN OUDERLING ALMA SONNE
assistent van de Raad der Twaalfen

In de veelbewogen negentiende eeuw verscheen Joseph Smith. Hij beweerde dat de zich christelijk noemende kerken de wetten hadden overtreden en het eeuwig Evangelie hadden veranderd. (Zie Jes. 24:5.) Hiermee was een profetie in vervulling gegaan. Op de heiligen der laatste dagen rust dan ook de plicht het herstelde Evangelie te ondervijzen. Naar eer en geweten meen ik terecht te mogen zeggen dat de herstelde Kerk zich steeds van deze grootse taak heeft gekweten. Binnen een jaar na haar organisatie waren er zendingen in het veld, vaak zonder buidel of male (zie Luk. 10:4), die de herstelling van de goddelijke waarheid bekendmaakten. Ze boekten buitengewoon veel succes. De Kerk groeide en bloeide door de toepassing van een zendingmethode die haars gelijke in de godsdienstgeschiedenis niet kent.

Vreemde landen werden bezocht. De tegenstand nam toe. In bepaalde gevallen verzamelden zich benden. Nieuwsbladen voerden scheldcampagnes, waarbij de Kerk uitgebreid werd beschimpd. De vervolging woedde; zelfs kerken namen een vijandige houding aan. Desondanks groeide en bloeide de jonge Kerk, die onder Gods leiding was georganiseerd, en verplaatste zich tenslotte naar het Rotsgebergte, zoals de profeet Joseph Smith had voorspeld.

Dit werk gaat steeds voorwaarts, broeders en zusters; het zal zijn opmars vervolgen totdat het de aarde heeft vervuld (zie Dan. 2:35), en niets kan zijn vooruitgang tegenhouden (zie L. en V. 38:22). O

INHOUD:

De pioniersgeest, president Joseph Fielding Smith	195
Nalatenschap van een profeet, Richard Lloyd Anderson	197
De menselijke eigenschappen van Joseph Smith, de profeet, Leonard J. Arrington	201
Onderlinge afhankelijkheid, William G. Dyer	205
Joseph Smith als jongeman, James B. Allen	209
Mijn wandeling met God, Carla Sansom	212
Terirotmana en Puna, Don en Jean Marshall	217
Een verjaardag om nooit te vergeten, president Harold B. Lee	219

DE kleine STER:

President Joseph Fielding Smith, Edith S. Patrick	49
Storm op zee, Iris Syndergaard	51

Op de omslag: Asael Smith, de grootvader van vaderszijde van de profeet Joseph Smith, heeft zijn vrouw en kinderen eens een opzienbarende brief geschreven. De afbeelding op de omslag, waarin dat tafereel uit 1799 is weergegeven, werd gefotografeerd door Eldon Linschoten. Het artikel van Richard L. Anderson op blz. 197, getiteld „Het erfdeel van een profeet“, verschaft hierover nadere bijzonderheden. O

DE STER

VAN DE HEILIGEN
DER LAATSTE DAGEN

Officieel orgaan
van de Nederlandse Zending
en de ring Holland

Juli 1971
71e Jaargang · Nummer 7

Redacteur:

Peter Dalebout, president der
Nederlandse Zending,
Amersfoortsestraatweg 214,
Huizen (N. H.).

Coördinator:

H. Gout
Kerkelijk Vertaalbureau
Radesingel 26,
Groningen.

Correspondent voor de ring
Holland: R. L. Schuurman,
Wagenbergstraat 77, Rotterdam.

„De Ster“, uitgegeven door De
Kerk van Jezus Christus van de
Heiligen der Laatste Dagen, ver-
schijnt eenmaal per maand.
Abonnementsprijs: f 6,— per half
jaar, f 12,— per jaar.

Gironummer

Voor leden van de Nederlandse
Zending: 240615 — t. n. v. Neder-
landse Zending, Amersfoortse-
straatweg 214, Huizen (N. H.)

Voor leden van de ring Holland:
1673338 t. n. v. Administratie DE
STER, Amstelveen.

Nadruk van de in dit nummer voor-
komende clichés is verboden.

Drukker:

Paul Giese KG, Offenbach a. d. M.
West-Duitsland

De pioniersgeest

DOOR PRESIDENT JOSEPH FIELDING SMITH

Hebt u zich wel eens afgevraagd hoe het geweest had kunnen zijn als u in een ander tijdperk als sterveling zou hebben geleefd? Wat voor geweldige dingen u dan misschien tot stand zou hebben gebracht? Hoe belangrijk die andere tijden ook waren, het heden, de periode van onze eigen sterfelijkheid, is voor ons allen toch de belangrijkste tijd. Wat wij in gerechtigheid volbrengen is dan ook hetgeen wij op het ogenblik behoren te doen.

Juli is de maand waarin wij onze mormoonse pioniers eer bewijzen. Zij hebben grote dingen tot stand gebracht en wij, leden van de Kerk, waar wij ook wonen, dienen steeds onze krachten te gebruiken om voort te bouwen op het fundament dat zij voor ons hebben gelegd.

Een reiziger die op doortocht was door de vruchtbare valleien van Utah zei eens, terwijl hij uitkeek over de bebouwde akkers en de bloeiende boomgaarden: „Geen wonder dat Brigham Young deze welbesproeide, prachtige dalen tot blijvende woonplaats voor uw volk heeft gekozen.“

Het was in het voorjaar. De velden waren groen van het graan dat 's zomers geoogst zou worden. De vruchtbomen langs de weg

stonden in volle bloei, en overall bood een zeer vruchtbaar land het heerlijke vooruitzicht van een overvloedige opbrengst. Dergelijke opmerkingen worden dikwijls gemaakt door mensen die haastig door Utah trekken en zien hoe de huidige toestanden daar zijn. Wat weten ze dan toch bitter weinig af van de vroege geschiedenis van deze staat en van de bijna bovenmenselijke strijd die de pioniers tevoeren hadden om „de woestijn en de dorre plaatsen vrolijk“ te maken en de „wildernis“ zich te doen „verheugen en bloeien als een roos.“ (Zie Jes. 35:1.)

De kleine, doch vastberaden schare pioniers die op 24 juli 1847 de vallei van het Grote Zoutmeer betrad, zag zich voor een heel andere aanblik gesteld. De grond was hard en door de zon geblakerd. Er was maar weinig plantengroei, behalve een stoppelige begroeiing met helmgras, vetplanten en salie, waarmee de vallei was bedekt, en de enkele wilgen en populieren die aan de oevers van de canyonstromen stonden. Het landschap was uitermate troosteloos en onaanlokkelijk. De pioniers deden een poging om te ploegen, maar de grond, die zoveel jaren niet bewerkt was, weigerde te wijken voor de ploegschaar. Door omlegging van het water van een canyonriviertje en grondige doordrenking van de bodem konden ze de aarde omploegen en gereedmaken voor de beperkte, maar uiterst waardevolle voorraad zaad die ze hadden meegebracht. Zo bonden ze dus onder ongunstige omstandigheden vastberaden de strijd met de elementen aan, een strijd die zou uitlopen op de verovering van de wildernis en het begin van ons moderne systeem van geslaagde bebouwing door middel van kunstmatige bevoeiing.

Daar de pioniers in vroeger dagen meer dan 1600 km van de toenmalige beschaafde wereld verwijderd waren, werd hun door hun leiders geleerd dat ze voor zover mogelijk al hetgeen ze verbruikten zelf moesten voortbrengen, en dat ze zuinig en niet verkwiswend met hun middelen moesten zijn. Dit is ook nu nog een voortreffelijke raad. Menige preek handelde over de vestiging van huisnijverheid. Ingevolge de raadgevingen van president Brigham Young om de noodzakelijke levensbehoeften te putten uit inheemse bronnen, niet toe te staan dat onangepaste smaak hen tot kostbare uitspattingen zou leiden, en „alle voor eigen consumptie bestemde verbruiksartikelen door eigen huisnijverheid te laten produceren“, vestigden de heiligen vele nuttige en noodzakelijke industrieën,

zoals wolspinnerijen, leerlooierijen, ijzerfabrieken, houtzagerijen, korenmolens en pottenbakkerijen. De mensen leerden de artikelen die ze gebruikten zelf vervaardigen en hun eigen levensmiddelen verbouwen. Hun eenvoudige, maar duurzame kleding was het werk van hun eigen handen, en zij schaamden zich er niet voor.

De tegenwoordige toestanden in de wereld hebben de neiging zowel de eenheid van geest als de algemene belangstelling van de enkeling voor het welzijn van de gemeenschap te vernietigen. Ze vertonen een tendens tot verzwakking van die geest waardoor elk lid blijf geeft van liefde voor zijn medemens. De zelfverheerlijking is toegenomen en dienovereenkomstig zijn het gemeenschapsgevoel en de naastenliefde verminderd. Samenwerking kan niet heersen waar geen eenheid is, waar de mensen niet één zijn in denken, streven en verlangen, waar iedereen weigert onbaatzuchtig te werken voor het algemeen belang van iedereen, en waar geldzucht en zucht naar aards gewin overheersen.

Laten wij hopen dat de ideeën en methodes die op zo'n juiste wijze door de pioniers werden toegepast, waardoor de gemeenschappen werden versterkt en de mensen hiervan profiteerden en nauw saamverbonden werden, niet zullen vergaan. Laat ons bidden dat de omstandigheden zodanig zullen blijven dat broederlijke liefde en kameraadschap onder ons blijven bestaan en nog van dag tot dag zullen groeien, opdat wij één mogen zijn en evenals Ruth weleer zo gezind mogen zijn dat wij kunnen zeggen: „Uw volk is mijn volk, en uw God mijn God.“ (Ruth 1:16.)

Ik ben trots op mijn pioniersafkomst. Ik ben trots op hun staat van dienst en opoffering. In deze tijd kan het wel eens lijken dat wij zo ver van hen af staan dat hun verrichtingen ons bijwijken niet helder meer voor de geest staan. Wij staan niet zo vaak stil bij het besef wat zij allemaal hebben doorgemaakt — ontberingen, leed, vervolgingen, maar toch zijn ze juichend in de vallei van het Grote Zoutmeer aangekomen.

Mijn gebed is dat wij allen, zowel diegenen onder ons wier afkomst is terug te voeren tot het allereerste begin van de Kerk als de nieuwste bekeerling die pas lid is geworden, in ons leven een voorbeeld mogen geven van die karaktereigenschappen en kenmerken die de pioniers van de heiligen der laatste dagen hebben grootgemaakt. ○

Nalatenschap van een profeet

DOOR RICHARD LLOYD ANDERSON, PH. D.

Het eerste ons bekende stuk dat de profeet Joseph Smith over zichzelf schreef, benadrukt het feit dat hij — in 1805 — werd geboren uit „eerzame ouders, die hun uiterste best deden om mij het christelijk geloof te onderwijzen.“¹ Behalve eerbare ouders had hij ook opmerkelijke grootouders. In het jaar voor hij als martelaar de dood vond, pleitte Joseph Smith vurig voor de zaak van de godsdienstvrijheid voor „alle kerkgenootschappen“, en daarna werd hij ook persoonlijk: „... vrijheidslievendheid... werd mij door mijn grootvaders met de paplepel ingegoten.“² Als men de jongensjaren van de profeet nauwkeurig wil bestuderen, moet men beginnen met de idealen van deze grootouders. Het is duidelijk aantoonbaar dat zij die op hun welbespraakte kleinzoon hebben overgebracht.

Samuel Smith, de grootvader van vaderskant, bewees de wetgevende macht van zijn stad en die van zijn

staat grote diensten. In zijn „In Memoriam“ schetste men hem als een „ware vriend voor de vrijheid op allerlei gebied in zijn land en een ijverig voorvechter van de christelijke leer.“³ Zijn zoon Asael zette deze vaderlandslevende traditie voort als soldaat tijdens de opstand van de Engelse kolonie in Amerika (1775—1783), ondanks het feit dat hij toen vijf kinderen had, waarvan de oudste acht jaar was. Grootvader Asael Smith, een ondernemende boer, was jarenlang in verscheidene gemeenschappen in Massachusetts, New Hampshire en Vermont een vooraanstaand man. Als jongeman was hij reeds gemeentesecretaris. Toen hij de top van zijn carrière had bereikt, bezaten hij en zijn zoons grote stukken grond in Tunbridge in de staat Vermont (de staat waar de profeet werd geboren), en daar werd Asael tot twee maal toe gekozen tot „select-man“ (d. i. een onbezoldigd jaarlijks gekozen ambtenaar). Met nog twee

heren vormde hij het stadsbestuur. Bovendien werd hij gekozen tot voorzitter van de gemeenteraad, inspecteur van het wegennet en gerechtelijk jurylid, en hij werd aangesteld als lid van commissies van onderzoek.⁴

De politieke en praktische visie van Asael blijken in zijn dagen uit een brief uit Tunbridge, waarin hij een anecdotie betreffende het elfde gebod aanhaalt: „Gij zult u met uw eigen zaken bemoeien.“⁶

Het feit dat de profeet zich de „vrijheidslievendheid“ die hij van zijn grootvader meekreeg, herinnerde, is gemakkelijk te bewijzen, in verband hiermee, want Asael keek uit naar de dag dat de vrijheid zich vanuit de Verenigde Staten door de voorzienigheid Gods over de aarde zou uitbreiden: „Hij leidde ons door een roemrijke revolutie en voerde ons binnen in het beloofde land van vrede en vrijheid; en ik ben ervan overtuigd dat Hij de gehele wereld op Zijn tijd en op Zijn

wijze in diezelfde zaligheid zal binnenvoeren...⁷ Politieke en godsdienstige meningen smelten hier samen, want Asael geloofde letterlijk dat met „het verbroken worden van koninklijke en kerkelijke tirannie“ het tweede hoofdstuk van het boek Daniël in vervulling zou gaan.⁸ Het is niet verwonderlijk dat hij kort voor zijn dood, in 1830, toen hij kennis nam van het Boek van Mormon, zei dat „dit waar was, want hij wist dat er in zijn familie iets naar voren zou komen, dat een omwenteling op aarde teweeg zou brengen.“⁹

Hoewel Asael blijkbaar wel deelnam aan enkele erediensden in de kerk van de Congregationalisten van New England, was hij toch tegen de gevestigde godsdienstige leerstellingen. Toen hij tussen tien en vijftien jaar oud was, voerde George A. Smith vaak gesprekken met zijn bejaarde grootvader. Hij herinnerde zich hem als „een buitengewoon intelligente en opgewekte oude heer.“ Zijn kinderen, die tot de Covenanters ^{a)}, Congregationalisten ^{b)} en Presbyterianen ^{c)} behoorden — en volgens mij vormde Joseph sr. daar de enige uitzondering op — vonden zijn meningen echter te liberaal. Kort voor zijn overlijden schreef hij vele pakken papier vol over de leerstelling van de Algehele Reformatie.¹⁰

Deze herinnering wordt tot in de details bevestigd door de archieven van de stad Tunbridge, die verslag doen van een in 1797 bestaande Universalist Society, een genootschap waarvan Asael Smith, Jesse Smith (zijn oudste zoon) en Joseph Smith (de vader van de profeet) lid waren. De Universalisten, een groep christelijke non-conformisten, hingen een geloof aan dat de orthodoxe doctrine van verdoemenis verwierp, en verklaarden het tegenwoordig hiervan, nl. dat Gods liefde „universeel“ was, waaruit volgde dat alle mensen verlost konden worden. Tijdens een conferentie in 1803 ver-

klaarde men het eens te zijn met het volgende leerstuk: „Wij geloven dat er één God is, Wiens aard liefde is, in één Heer Jezus Christus geopenbaard door één Heilige Geest van Genade, die uiteindelijk het gehele menselijk geslacht zal voeren tot heiligheid en geluk.“¹¹ Asael Smith geloofde niet in een God die een aantal van Zijn kinderen kon veroordelen tot eeuwigdurende ellende.

Het bespreken van de familie Smith impliceert waarschijnlijk weinig gissingen. Zes jaar voor de profeet werd geboren stelde grootvader Asael met zorg zijn bijzondere filosofie en praktische adviezen voor zijn „lieve vrouw en kinderen“ op schrift, en hij sprak hun daarin aan met de ietwat eigenaardige, maar liefhebbende woorden: „Mijn Dierbare Eigenen.“ Het uiterst kostbare origineel van dit document (nu op het kantoor van de Kerkhistoricus) onthult de diepe vroomheid van de christen Asael, die de praktische moraal van een betrouwbaar mens aan de dag legt. Geheel terecht werd dit document in 1902 gepubliceerd door Asaels achterkleinzoon, toen een jong geschiedkundige, die nu president van de Kerk is.¹²

Het raadgevende testament van Asael voor degenen die hij achterliet is boven alles de belijdenis van zijn geloof in Jezus Christus, geloof in zowel het feit dat Hij de verzoening voor de zonde tot stand bracht, als in de macht van de opstanding. Het bevat een oproep om in liefde, eerlijkheid en oprechtheid in de praktijk als Christus te worden. Bedriegers en fanatiekelingen zijn bepaald niet uit dit hout gesneden: „Doet alles, wat u voor God doet, vol oprechtheid — wanneer u aan Hem denkt, over Hem spreekt, tot Hem bidt of op enigerlei wijze u richt tot Zijn grote Majesteit, moet gij volkomen oprecht zijn. Spreek Zijn naam niet lichtvaardig uit en ga niet lichtvaardig met Zijn zaken om; roep Hem ook niet aan

als getuige, behalve voor zaken die absoluut waar zijn, en ook dan niet, tenzij na diepe overweging het gezond verstand dit vereist.“¹³

De geest van stipt verantwoordelijkheidsbesef onder het gezag van God spreekt uit bijna elke zin die hij schrijft. Hij stelt de valse schijn van rijkdom en status aan de kaak en benadrukt de werkelijkheid van loyaliteit binnen het gezin, edelmoedigheid, daadwerkelijke liefdadigheid, ijver, vaderlandsliefde en dankbaarheid jegens God. „Doet alles,“ vermaant Asael, „op een eerlijke manier, waarbij ge kunt leven en sterven, waarbij ge kunt opklimmen en regeren...“¹⁴ Voor hem bestond de ware godsdienst niet uit inhoudsloze ceremonies, maar uit goedheid van de mens zelf, ze moest beproefd worden door de „twee getuigen“, en wel „de Schriften“ en „het gezond verstand“. Een dergelijke gebonden nalatenschap sterft niet gauw. Grootvader Asael richtte zich tot de ouders in zijn familie (onder wie Joseph Smith sr.) omtrent hun plichten tegenover hun eigen kinderen: „Laat uw belangrijkste werk zijn dat ge hen opvoedt in deugdzzaamheid, opdat zij in hun generatie nuttige mensen mogen zijn.“¹⁵

Men kan nauwelijks twifelen aan het feit dat hij van Mary Duty Smith, die hij in 1799 in zijn brief aanspreekt met „mijn innig geliefde vrouw“, belangrijke steun ondervond bij het in „deugdzzaamheid“ opvoeden van zijn kinderen. „Met alle kracht en macht die in mij is“ dankt Asael haar „voor uwe vriendelijkheid en trouw jegens mij.“¹⁶ Mary Duty Smith was opmerkelijk vitaal en hartelijk toen zij op drieënneventigjarige leeftijd in Kirtland aankwam, waar zij zich bij haar vier zonen aansloot in hun daadwerkelijk geloof in de roeping van haar kleinzoon, de profeet. Eliza R. Snow was bij die gelegenheid getuige van haar „geestelijke veerkracht.“¹⁷

Er spreekt een rotsvast idealisme en

beproefde integriteit uit de geschriften van Joseph Smiths grootvader van moederskant. Hoewel zijn capaciteiten en prestaties verschillen van die van Asael Smith, gaf Solomon Mack blijk van morele uitmuntendheid, die niet onverdeeld door de nalatenschap van de familie Smith. Als kolonist in het grensgebied, soldaat en zeeman in twee oorlogen, koopman en boer, leidde hij een moeilijk en gevaarlijk leven. Pas aan het eind van zijn leven voelde hij enige overeenstemming met de Heer, toen hij, lichamelijk gebroken en geestelijk vernederd, vol oprechtheid over een persoonlijke openbaring schreef.

De belangrijkste eigenschap van Solomon was niet een overmaat aan talent of intelligentie, maar koppige vasthoudendheid als hij werd geconfronteerd met overweldigende tegenslagen. De samensteller van de bibliotheek-catalogus ziet de autobiografie als de beschrijving van de „loopbaan van een ongeletterde uit New England met zijn vele onfortuinlijke beroerselen van het leven.“¹⁸ Een deskundig biograaf zal de heldhaftigheid herkennen van iemand die vast besloten is de moed niet op te geven wanneer hij oog in oog staat met ongewone beproevingen. Solomon werd door kinderarbeid uitgeput en miste zijn godsdienstige of wereldlijke opvoeding, doordat hij — vanwege de onverwachte verarming van zijn ouders — bij iemand in dienst gedaan werd als contractarbeider. Toen hij meerderjarig was, zei hij zijn slavenvrij vaarvel en hij stortte zich midden in het gevaar van de oorlogen met de Fransen en de Indianen. Op bescheiden, maar onmiskenbaar militaire wijze beschreef Solomon vermoeidheid, ziekten en menselijke ongewoeligheden. Twee voorvallen (in de Lake George-Champlain sector) doen hem echter gunstig afsteken tegen de donkere achtergrond van de oorlog. Toen hij met spannen ossen bagage

aan het vervoeren was, stond hij plotseling oog in oog met een groepje Indiaanse krijgslieden. Hij was niet gewapend en had maar één metgezel bij zich, en Solomon zag „geen andere weg om zich hieruit te redden dan misleiding door middel van een krijgslist.“ Hij brulde zijn metgezel en de denkbeeldige versterkingen achter hem toe en stormde vooruit.

„Mijn enige wapen was een stok. Maar ik rende op hen af, en toen de andere man in het gevecht verscheen, joeg hij hen flink de schrik in de benen en ik heb ze niet meer gezien. Maar ik moet wel zeggen dat ik er geen gras over heb laten groeien.“¹⁹ Dezelfde dapperheid vol zelfvertrouwen bezat ook zijn kleinzoon, de profeet, die ongeveer hetzelfde uithaalde, toen hij in de staat New York een dreigende menigte rond zijn huis op de vlucht joeg met geen ander wapen dan pure durf.

Een tweede krijgsepisode onthult hoe Solomon in staat was offers te brengen ten gunste van anderen. Kort na een mislukte aanval op Ticonderoga (New York), die veel levens eiste, werden enkele kolonisten op verdedigingspatrouille gestuurd met als enig resultaat dat zij in een hinderlaag terechtkwamen. Solomon Mack marcheerde vooraan in de compagnie van Israel Putnam, die het het zwaarst te verdueren had bij de eerste aanval, waarbij Putnam gevangen werd genomen (hoewel hij het wonder boven wonder overleefde). Of in de woorden van Solomon: „De vijand kwam opzetten als een donderwolk en begon te vuren . . . De strijd bijlen en kogels vlogen me om de oren als hagelstenen . . .“²⁰ Deze keer hingen de overlevingskansen af van onmiddellijk terugtrekken en opnieuw opstellen. Terwijl hij het uiterste van zijn krachten vergde om te ontkomen, draalde Solomon om iemand het leven te redden, hoewel hij daarmee zijn eigen leven op het spel zette: „Toen ik zo rende keek ik enig-

zins opzij en zag daar een gewonde man liggen (de Indianen waren dicht bij hem) en met mijn hulp kon hij onmiddellijk weer binnen de groep komen.“²¹ Een ooggetuige, mede bevelhebber, Majoor Rogers, zei, dat deze onverwachte aanval werd afgeslagen dankzij de „vurige vastberadenheid“ van de Amerikanen, een dappere prestatie, waaraan ook Solomon Mack deel had.

Ondanks door ongevallen veroorzaakte verminkingen, deed Solomon tijdens de Revolutie dienst ter land en ter zee, het laatste op een kaperschip. Wat hij in de oorlog en door ijver in de burgermaatschappij aan geld had verdiend, verdeden in de moeilijke tijden en door tegenslagen. Bovendien kwam zijn goedgeefsheid zijn financiële positie ook niet ten goede, want doordat hij zich „voor een aantal mensen borg stelde“ werd zijn armoede nog groter.²² Hij schreef zijn autobiografie toen hij een oude man was (zijn kleinzoon Joseph Smith was toen pas zes jaar). Veel ongevallen, ziekten en tegenslagen hadden de bejaarde en nadenkende man zo nederig gemaakt dat hij in gebed de Heer zocht, en hij wilde anderen laten delen in het grote geloof dat hij had gevonden. Hij getuigde dat hij zowel lichamelijk als geestelijk genezen was. Het eenvoudige relaas over zijn moeilijkheden vertelde hij, om te laten zien dat God hem had vernederd om hem iets te leren. Daarna „scheen alles nieuw en prachtig. O, hoe had ik mijn naasten lief; ik held van mijn vijanden — ik kon voor hen bidden. Alles leek heerlijk; de liefde van Christus is prachtig.“²⁴

Toen hij zijn leven overpeinsde, pleitte Solomon Mack bij ouders dat zij hun kinderen de morele leiding zouden geven die hij in zijn jeugd had gemist. „Ouders, let op hoe u uw kinderen opvoedt voor het aangezicht des Heren. Vraag hun nooit iets te doen dat

hun krachten te boven gaat, en beloof hun ook geen dingen die u niet waar kunt maken. Geef hun door woord en daad het goede voorbeeld.”²⁵ Hoewel hij met zijn opvoeding als christen laat was, gaf Solomon Mack zijn hele leven lang een goed voorbeeld van strenge deugdzaamheid en hij bracht een reeks opmerkelijke dochters en zonen voort. Zowel wat zijn bekering aangaat als de opvoeding van zijn kinderen, zwaait hij van harte lof toe aan zijn vrouw, zijn „enige lerares” in het begrijpen van de Bijbel.²⁴ In de eenzaamheid van een pioniersboerderij nam Lydia Gates Mack het initiatief in het voeren van de gedachten en de geest van haar kinderen:

„Behalve dat zij hun de gewone schoolvakken onderwees, had zij ook de gewoonte ze 's morgens en 's avonds bij elkaar te roepen om hun te leren bidden. Onderwijl drukte zij hun de noodzaak van liefde voor elkander op het hart, en zo ook jegens Hem, Die hen had geschapen. Op die manier raakten mijn eerste kinderen vertrouwd met de gewoonten van vrome mensen, zachtmoedigheid en overdenking, en dat droeg er zeer veel toe bij om de kinderen die na hen kwamen in dezelfde gelukkige baan te leiden.”²⁷ Als men eenmaal weet welke overtuigingen Asael Smith, Solomon Mack en hun echtgenotes hadden worden die belangrijk als men Joseph Smith op tweeërlei wijze wil begrijpen. Ten eerste bezaten de ouders van de profeet klaarblijkelijk karaktertrekken die bij de Smiths en de Macks thuis werden gevormd. Ten tweede stond de profeet in direct contact met zijn grootouders, die (volgens zijn zeggen) hem leerden waarde te hechten aan de vrijheid waarvoor zij gevochten hadden. Het allerbelangrijkste is echter het feit, dat hun prestaties en idealen duidelijk werden gerespecteerd en door zijn eigen ouders aan Joseph Smith werden onderwezen.

Wat zijn grootmoeder, Lydia Gates Mack, betreft: zij had in feite „enige tijd lang ingewoond” bij de familie Smith, voordat deze in 1861 naar het westen van de staat New York vertrok. Zowel de profeet als Lucy Mack Smith vermeldden dat zij hen aan het begin van hun tocht naar het westen vergezelde. Het afscheid was, dat de grootmoeder Lucy Mack Smith „voor het laatst aanmaande tot het eind van haar dagen trouw te blijven in haar dienst aan God, opdat ik je in een andere, moedere wereld hierboven zal mogen omhelzen.”²⁸ Geen enkele deskundige biografie kan ontkennen dat de jonge profeet de invloed heeft ondervonden van diepgaande idealen en rationele religieuze gebondenheid. De intelligente oprechtheid van de grootouders van Joseph Smith heeft ongetwijfeld veel bijgedragen tot zijn eigen karakter. ○

Dr. Anderson is als hoogleraar in geschiedenis en godsdienst verbonden aan de Brigham Young Universiteit. Hij schreef talrijke artikelen over het Nieuwe Testament en over de geschiedenis der Kerk. Sinds kort doceert hij in de eerste wijk van Pleasant View in de ring Sharon East de leerstellingen van het Evangelie.

- 1 1832 Manuscript History, citaat uit „The Early Accounts of Joseph Smith's First Vision” van Dean Jessee, *Brigham Young University Studies*, deel 9 (Lente, 1969), p. 279.
- 2 Journal of Joseph Smith, bijgehouden door Willard Richards, 9 juli, 1843; zie ook: Joseph Smith: *History of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* (Salt Lake City, 1989), deel 5, p. 498.
- 3 *Salem Gazette*, 22 nov., 1785.
- 4 Zie: George Waldo Browne (ed.): *Early Records of the Town of Derryfield, Now Manchester, N. H. Manchester Historic Association Collections*, delen 8 en 9 van de jaren 1779 t/m 1786.
- 5 Zie: archieven van Orange County (Vermont) en stadsarchieven van Tunbridge (Vermont), microfilm, Genealogical Library, Salt Lake City (Utah).
- 6 Brief van Asael Smith aan Jacob Town te Tunbridge (Vermont), 14 jan., 1796. De tekst volgt het origineel van het Essex Institute, Salem (Mass.), hoewel kleine verbeteringen zijn aangebracht in de spelling en interpunctie van dit en andere citaten in dit artikel. Het staat vast dat het voor het eerst in het westen werd

gedrukt door George A. Smith in de *Deseret News* van 16 juli, 1872.

- 7 Idem.
- 8 Idem.
- 9 George A. Smith, 2 aug., 1857, in: *Journal of Discourses*, deel 5 (1858), p. 102.
- 10 Covenanters: Een genootschap in Schotland, dat streed voor godsdienstvrijheid; hervormde Presbyterianen.
- b) Congregationalisten: leden van een kerkgenootschap van de protestante kerk, die geloof in het zeer grote belang van de plaatselijke gemeente.
- c) Presbyterianen: leden van de Presbyteriaanse kerk, die haar volgelingen met bestuurlijke macht bekleedt; haar leer volgt de Calvinistische traditie.
- 10 Brief van George A. Smith aan Dr. H. Gould, Salt Lake City, 31 mei, 1870, p. 4.
- 11 A. B. Grosh: „Universalists”, I. Daniel Rupp (ed.): *An Original History of the Religious Denominations at Present Existing in the United States* (Philadelphia, 1844) p. 727.
- 12 Joseph Fielding Smith: Asael Smith of Topsfield, with Some Account of the Smith Family, *Historical Collections of the Topsfield Historical Society*, deel 8 (1902), pp. 91—96.
- 13 Idem, p. 92. Het origineel van de met zorg gedrukte tekst komt overeen met alle vermelde citaten.
- 14 Idem, p. 94.
- 15 Idem.
- 16 Idem.
- 17 Edward W. Tullidge: *The Women of Mormondom* (New York, 1877), p. 98; „severe fire . . . with the hideous warwhoop of the . . .” e. v.
- 18 Louis Kaplan (ed.): *A Bibliography of American Autobiography* (Madison, Wisc., 1962), p. 188.
- 19 Solomon Mack: *A Narrative of the Life of Solomon Mack* (Windsor, Vermont, 1811), p. 6.
- 20 Idem: „Another soldier remembered the sudden Indians.” *Narrative of Major Thompson Maxwell*, *Historical Collections of the Essex Institute*, deel 7 (1865), p. 100.
- 21 Mack: *Narrative*, p. 6.
- 22 *Journals of Major Robert Rogers* (Londen, 1765), p. 118.
- 23 Mack: *Narrative*, p. 17.
- 24 Idem: pp. 23—24.
- 25 Idem: p. 24.
- 26 Idem: p. 20.
- 27 „Journal of Solomon Mack”, Lucy Mack Smith: *Biographical Sketches of Joseph Smith* (Liverpool, 1853), p. 19.
- Zie ook: Preston Nibley (ed.): *History of Joseph Smith by His Mother* (Salt Lake City, 1945) p. 6. Aangezien Lucy Mack Smith uiterst precieus citeert, moeten we aannemen dat deze passage over haar moeder, Lydia Gates Mack, die in de uitgegeven autobiografieën van Solomon Mack niet voorkomt, in een andere versie stamt uit een manuscript van haar vader dat zij in haar bezit had. Ze vermeldt respectievelijk dat zij citeert uit „een schets van mijn vaders leven, door hemzelf geschreven” en „mijn vaders dagboek”.
- 28 Lucy Mack Smith, p. 69; zie ook: Nibley, p. 62.

De menselijke eigenschappen van Joseph Smith, de profeet

DOOR LEONARD J. ARRINGTON, PH. D.

Men heeft de profeet van het herstelde Evangelie wel afgeschilderd als een filosoof, gemeenschappenbouwer, militair bevelvoerder en ziener. Joseph Smith, die van Godswege werd aangewezen om in deze bedeling het Evangelie te herstellen, was een kloekke en vindingrijke, maar tevens opgewekte en stimulerende leider. Als men de overvloed aan materiaal over het leven van Joseph bestudeert, kan men niet aan de indruk ontkomen dat behalve zijn leringen ook zijn persoonlijke eigenschappen een belangrijke rol hebben gespeeld bij deze herstelling.

Joseph Smith groeide op in een gezin dat zowel wereldlijk als geestelijk gezien één was. Op die manier onderzocht hij al op jeugdige leeftijd hoe belangrijk het gezin is voor de persoonlijke groei en ontwikkeling. Zowel mensen die de familie Smith hebben gekend als de memoires van Lucy Smith, de moeder van de profeet, geven een beeld van de solidariteit binnen dit gezin. De Smiths werkten samen als er ahornstroop bereid werd, gingen in groepjes van twee of drie bij buren werken, amuseerden elkaar rond de open haard met echt gebeurde en verzonnen verhalen en liepen samen naar naburige dorpen om op zondag de erediënten bij te wonen. Ontroerende voorvallen in het leven van de profeet onthullen hoeveel hij om zijn ouders gaf: huilend smeekte hij zijn moeder de kamer uit te gaan

toen hij aan zijn been geopereerd werd, zodat zij hem niet hoefde te zien lijden; hij toonde grote vreugde toen zijn vader in 1830 werd gedoopt; als zijn ouders ziek waren waakte hij wel weken lang aan hun bed; en hij had eerbied voor de mening van zijn vader. „Mijn moeder is gezegend,” schreef Joseph in zijn dagboek, „want haar ziel is steeds vol welwillendheid en menslievendheid... en gezegend is mijn vader, want de hand des Heren zal op hem zijn.” In 1835 zei hij: „Wat is het een zegen dat wij in het gezelschap zijn van onze ouders, die door hun volwassenheid en levenservaring in staat zijn de heilzaamste raad te geven.” Elke keer dat zij zich in een nieuwe woonplaats vestigden, zorgde de profeet dat er voor zijn ouders een huis werd gebouwd, zodat hij gezegend zou zijn met hun aanwezigheid en hun raadgevingen. De rechten van ouders vond hij bijzonder belangrijk en hij waarschuwde zendelingen dan ook, dat zij geen jonge mensen moesten dopen zonder de goedkeuring van hun ouders. Toen de profeet bijvoorbeeld „de sterken van Israël” opriep „om zich op te maken om Zion te verlossen” bood een tiener, John Riggs, in 1834 tegen de wil van zijn ouders aan zich voor deze zaak in te zetten. Joseph zei tegen de geestdriftige jongen: „Ga naar huis, ga naar je vader en gehoorzaam hem tot je eenentwintig bent, dan zullen alle zegeningen jouw deel zijn die beloofd zijn aan hen,

die heengaan om Zion op te bouwen.” De kracht van het gezin van Joseph Smith sr. zien we weerspiegeld in de opgewekte en belangrijke steun die elk gezinslid de herstelling van het Evangelie gaf, en meer in het bijzonder in de vriendschap tussen Joseph en Hyrum. Bijna altijd waren zij samen; de een was zonder de ander niet compleet, en Joseph zegt hier zelf van: „Ik had Hyrum lief met een liefde, die sterker is dan de dood.” „Het deed er niet toe hoe vaak of wanneer of waar Joseph en Hyrum elkaar zagen,” schreef William Taylor, een huisvriend, „maar dit gebeurde altijd met dezelfde blijken van zeer grote vreugde... deze twee (verwante geesten) stroomden over van de gave en de kracht van de Heilige Geest!”

Onder de invloed van dit voorbeeld van liefde en eenheid in het gezin, ontstond er door het huwelijk dat Joseph in 1827 met Emma Hale sloot een warme en liefderijke relatie, die voortdurende tot de profeet zeventien jaar later werd vermoord. Zijn brieven aan Emma (en Emma's brieven aan hem), zijn persoonlijke dagboek, zijn officiële geschriften — alle laten ze zien hoezeer Joseph zijn gezin was toegewijd en hoe groot de toewijding van zijn gezin jegens hem was. „Als ik om wat brood en melk vraag,” zei hij tegen William W. Phelps, „zet mijn vrouw de tafel zo vol heerlijke dingen, dat mijn eetlust erdoor ondermijnd wordt.”

Zoals dat bij elk echtpaar het geval is, waren de profheet en Emma het af en toe niet met elkaar eens. Als hun meningsverschillen ernstige vormen begonnen aan te nemen, zocht het paar hun toevlucht bij de Heilige Geest. Op een morgen, toen ze bij de Whitmers logeerden — ze waren nog niet zo lang getrouwd — hadden Joseph en Emma „woorden“. Toen Joseph naar boven ging om de platen te vertalen „was alles duister.“ Daarom ging de profheet naar het bos om te bidden en keerde daarna terug om Emma om vergiffenis te vragen. Toen hij weer aan het werk was, ging alles met het vertalen goed. Later in hun huwelijksjaren waren zij zich eens aan het klaarmaken voor een optocht die ter ere van de profheet werd gehouden en Emma klaagde dat hij voor deze gelegenheid niet passend gekleed was. Joseph nam de tijd om zich in „zijn zondagse kleren“ te steken.

Het eerste kind van Joseph en Emma, Alvah, overleed in Harmony, in de staat Pennsylvania, toen Joseph nog bezig was met de vertaling van de platen. Toen Emma voor de tweede maal zwanger was, schonk zij het leven aan een tweeling — Thaddeus en Louisa — die slechts drie uur in leven bleef. De profheet vernam dat zuster John Murdock na de geboorte van haar tweeling op diezelfde dag was overleden, en hij en de door smart getroffen Emma kregen toestemming de tweeling van de Murdocks, die Joseph en Julia heette, te adopteren. De tweeling kreeg later de mazelen en zowel Joseph als Emma bleven verscheidene nachten op om hen te verplegen. Op een avond merkte Joseph dat Emma bijzonder moe was, en hij stelde voor, dat zij zich met het meiske „ter ruste zou begeven,“ terwijl hij bleef waken bij de jongen, die van de twee het ziekste was. Toen de kleine Joseph even niet huilde, dommelde Joseph op het rolbed in. Plotseling schrok hij wakker, doordat Emma „Moord!“ schreeuwde. Joseph werd door een tiental mannen naar buiten gedragen. De bende liet de deur op een kier staan, waardoor de jongen

aan het barre weer werd blootgesteld en enkele dagen later overleed. Julia werd echter ongeveer vijftig jaar oud. Joseph was dol op Julia en in veel brieven aan Emma zegt hij hoeveel hij van haar houdt.

Ondanks een veelbewogen leven, dat vaak verstoord werd door overvallen door benden, gevangenschap, rechtsvervolgving en nog meer moeilijkheden waarbij zijn rol als president van de Kerk betrokken was, bleef Joseph tij-

dens het merendeel van Emma's bevallingen bij haar. Mercy Thompson herinnerde zich zijn tederheid: „Ik zag hem aan het bed van Emma, zijn vrouw, toen zij ziek was; hij gaf blijk van alle bezorgdheid en al het medeleven dat de tedersten van hart en de meest aanhankelijken van aard maar konden voelen.“ Toen hij in 1838—1839 verscheidene maanden gevangen zat, schreef hij Emma: „Die kindertjes (Julia, Joseph, Frederick en Alexander) zijn voortdurend het onderwerp van mijn overpeinzingen. Zeg hun dat vader nog leeft. God geve dat hij hen weer mag zien . . . Als ik u in dit leven niet meer ontmoet — en God geve dat

dit wel gebeurt — moge het dan zo zijn, dat wij elkaar in de hemel weerzien . . . mijn hart is er vol van.“ Toen de zesde zoon van Joseph en Emma, Don Carlos, in 1841 stierf toen hij veertien maanden oud was, vroeg de profheet een van zijn burens, zuster McIntire, het voorrecht een van haar tweelingdochters te mogen adopteren. De moeder wilde haar kind niet afstaan, maar tenslotte stemde zij erin toe dat hij er een meenam, onder voorwaarde dat hij haar elke avond weer naar huis zou brengen. Margarette McIntire verklaarde later: „Hij deed dit zelf stipt op tijd, en hij kwam haar ook elke morgen halen. Op een avond kwam hij haar niet op de gebruikelijke tijd brengen en moeder ging naar het grote huis om te kijken wat er aan de hand was. Daar zat de profheet met de in een zijden dekentje gehulde baby. Hij liet haar paardje rijden op zijn knie en zong voor haar om haar te kalmeren voor hij met haar op weg ging, want ze was verdrietig. Al gauw werd het kind rustig toen mijn moeder haar opnam en de profheet liep met haar mee naar huis. De volgende morgen gaf moeder hem, toen hij de baby kwam halen, Sarah, de andere baby. Ze leken zoveel op elkaar, dat vreemden ze niet uit elkaar konden houden; maar toen moeder hem de andere baby gaf, schudde hij zijn hoofd en zei: ‚Dit is mijn kleine Mary niet.‘ Ze nam Mary uit de wieg en gaf haar aan hem en (trots) nam hij haar mee naar huis . . . Nadat de gezondheidstoestand van zijn vrouw beter werd kwam hij onze baby niet meer halen, maar hij kwam wel vaak met haar spelen.“ Joseph genoot van zijn gezin. In zijn officiële dagboek staan tientallen aantekeningen zoals die van 27 maart 1834: „Thuis gebleven en grote vreugde beleefd met mijn gezin.“ Zelfs is, volgens een verre neef, George A. Smith, een bekeerd gezin afvallig geworden, omdat Joseph, toen zij uit het oosten in Kirtland aankwamen, naar beneden kwam uit de kamer waar hij aan het vertalen was geweest „door de gave en de kracht Gods“ en met zijn kinderen begon te spelen en te

stoeien. Volgens hen was dit voor een profeet niet het gepaste gedrag.

Het dagboek van de profeet vermeldt dat hij met zijn gezin naar concerten, de schouwburg en circusvoorstellingen ging en dat zij boottochtjes maakten op de Mississippi. Het gezin hield vaak „gezinsavond“ rond het haardvuur, en dan deden ze samen spelletjes, en lazen en studeerden samen. Op 8 februari 1843 schreef de profeet in zijn geschiedenis: „Vanmiddag ben ik om vier uur met mijn kleine Frederick op pad gegaan om door glijden op het ijs wat lichaamsbeweging te krijgen.“

Dergelijke voorvallen onthullen het warme hart van Joseph, zijn gezellige aard, zijn meelevende reactie op de behoeften en wensen van anderen. Volgens een van de herinneringen kwamen er in Kirtland huifkarren vol volwassenen en kinderen aan van het omliggende land, om de vergadering te bezoeken. „Joseph baande zich een weg naar zoveel mogelijk huifkarren en schudde iedereen hartelijk de hand. Elk kind en elke baby in de groep schonk hij bijzondere aandacht; hij nam ze teder bij de hand, sprak ze vriendelijk toe en zegende ze. Hij hield van onschuld en reinheid en hij scheen deze eigenschappen in de grootste mate van volmaaktheid bij het babbelende kind te vinden.“

Eveline Burdick Johnson herinnerde zich dat zij, toen zij klein was, door haar moeder midden in de kamer op de grond was gezet toen zij aan het schoonmaken was. Het meisje hoorde de stem van een man, keek op, en zag een lange, glimlachende man de stoep op komen. Hij riep moeder iets toe, die zei dat hij binnen kon komen. „Toen hij mij zag,“ zei het meisje, „tilde hij me op, nam me op zijn linkerarm en liep de kamer door naar een grote spiegel. Allebei keken we in de spiegel. Toen draaide hij zich om, zette me op de grond en vroeg moeder waar mijn vader was. Toen hij de kamer uitging, riep mijn moeder mij bij zich en vertelde me dat dit de profeet van de Heer was en dat hij zo'n goed mens was.“

In dezelfde geest bracht hij een bezoek aan een huis waar hij met een man zaken moest regelen, maar in plaats van de man vond hij een kind met een opgezwollen keel en ernstige keelpijn. „Hij nam me op schoot,“ vertelde het kind later, „en zalfde mijn keel voorzichtig met gewijde olie en zegende mij, en ik werd beter. Ik had geen keelpijn meer.“

De belangstelling die Joseph voor anderen had, en het feit dat hij zich bekommerde om hun welzijn, werd door bijna iedereen aangevoeld. Hij hield, zelfs als volwassene nog, van worstelen; vaak deed hij vangspelletjes, deed mee met stokworstelen en hield vaak dergelijke wedstrijden met jongeren. Hij ging „zonder terughoudendheid“ met de mensen om, vertelde vaak grappen om zijn metgezellen te amuseren en „ging op gelijke voet om met de armsten en nederigsten onder zijn vrienden; voor hem bestonden er geen vreemden.“ Zoals nog meer kerkelijke ambtenaren verrichtte hij vaak lichamelijke arbeid, en in zijn dagboeken vermeldt hij vaak dat hij greepels groef, hutkoffers van net aangekomen reizigers naar het grote huis droef, appels plukte, aardappelvelden schoffelde, hout sleepte en dergelijke werk verrichtte.

Bij een andere gelegenheid zaten Andrew Workman en nog andere mannen 's middags bij het huis van de profeet op een hek en de profeet sprak hen toe. Er kwam een man aan, die zei dat een arme broeder, die een eind buiten de stad woonde, de nacht daarvoor zijn huis door brand was kwijtgeraakt. De mannen trokken allemaal een treurig gezicht en zeiden hoe erg ze dit vonden. Maar „Joseph stak zijn hand in zijn zak, pakte er vijf dollar uit, en zei: ‚Ik heb voor vijf dollar medelijden met deze broeder; hoeveel medelijden heeft de rest van u met hem?‘“

Kort voor hij als martelaar stierf, verwachtte de profeet een aantal manschappen van het Nauvoo Legioen, die naar de stad waren geroepen om de bevolking te beschermen. Het had geregend en de wegen waren in slechte staat. Op acht na waren alle vijfenzeventig mannen te voet en hier en daar moesten zij tot hun middel in het water waden. „We bereikten Nauvoo bij daglicht,“ zegt de verteller, „en voor het grote bakstenen huis van Foster, dicht bij de tempel, sloegen wij ons kamp op. Onze kampuitrusting werd langs de zijstraat gezet. Toen ik de bagage aan het bewaken was, reed Joseph de Profeet naar het houtblok toe, stak mij zijn hand toe en vroeg hoe het met mijn oom en tante ging. Hij hield me bij de hand en trok me naar voren, zodat ik wel op het houtblok moest stappen. Terwijl hij zijn paard iets keerde trok hij me stap voor stap naar het uiteinde van het blok toe en toen hij zag dat mijn beide voeten op de schors bloedvlekken achterlieten, vroeg hij wat er met mijn voeten was gebeurd. Ik antwoordde, dat het gras van de prairie mijn schoenen aan flarden had gesneden en mijn voeten had verwond, maar dat ze wel weer gauw genezen zouden zijn. Ik zag dat de hand, die hij naar zijn gezicht bracht, nat was; ik keek op en zag dat zijn wangen nat waren van de tranen. Hij legde zijn hand op mijn hoofd, en zei: ‚God zegene je, m'n jongen,‘ en vroeg of er in de groep nog meer mensen waren die er net zo slecht aan toe waren als ik. Ik antwoordde dat dit met

een aantal mannen het geval was. Hij wendde zich tot de heer Lathrup, die in de deuropening van zijn winkel kwam staan, en zei: 'Geef deze mannen schoenen.' Lathrup zei: 'Ik heb geen schoenen.' Joseph reageerde snel met: 'Geef ze dan laarzen.' Daarna wendde Joseph zich weer tot mij: 'Johnny, de troepen kunnen binnenkort afzwaaien en dan kunnen jullie weer naar huis. Ik ga onder bescherming, die de gouverneur zal verzorgen, naar Carthage voor de rechtszitting.' Hij boog zich naar mij over, legde een hand op mijn hoofd, en zei: 'Vrees niet, want jij zult Israël nog in vrede zien zegewieren.'

Het laatste verhaal illustreert dat Joseph zonder veel ophef tot heldendaden in staat was. 'In de zomer van 1837 kwamen op een avond twee reizigers het stadje Painesville in het noorden van de staat Ohio binnen. Voor het huis van een vriend, bij wie ze zouden eten, hielden ze stil. Ze hadden hun maaltijd nauwelijks beëindigd toen het buiten rumoerig werd. Er was een menigte samengestroomd, en dat de bedoelingen vijandig waren bleek al gauw uit woedende kreten en bedreiging met moord, terwijl men eiste van de man die daar woonde dat hij zijn gasten naar buiten zou brengen. In plaats van zijn vrienden op te offeren, leidde hij hen door de achterdeur en hielp hen in de duisternis ontvluchten. Zodra men de ontvluchting ontdekte, stuurde men ruiters de weg op die zij, naar men dacht, zouden nemen; men stak vuren aan, zette schildwachten uit op diverse plaatsen en het land werd uitgekamd. De twee mannen waren wel zo voorzichtig om zich niet op de grote weg te wagen, en namen de wijk naar de bossen en moerassen. Zij wisten de weg te omzeilen, waarbij zij enigmatische geleid werden door de vuren. Er was pas weinig tijd verstreken toen een van hen bijna niet verder kon. Ziekte en angst hadden hem van zijn krachten beroofd. Nu moest zijn metgezel besluiten of hij hem aan de genade van de bloedorstige menigte zou overlaten of zichzelf in nog groter gevaar brengen door hulp te verlenen. Hij

koos het laatste, legde de zieke man over zijn brede schouders en droeg hem, af en toe rustend, verder door de moerassen en de duisternis. Verscheidene uren later kwamen zij op de verlaten weg terecht en wisten zich in veiligheid te stellen. De man die zijn vriend zo toegewijd was dat hij deze taak op zich nam, en wiens kracht hem in staat stelde dit te volbrengen, was Joseph Smith.

Joseph Smith was profeet, president van de Kerk, zakenman en politicus. Maar zijn leven illustreerde tevens de eerste en belangrijkste doelstelling van de herstelling van het Evangelie: het hart van oudere mensen tot kinderen te wenden en het hart van kinderen en jongeren tot hun ouders. De juiste theologische overtuigingen zijn voor de herstelling een onmisbare factor, maar alleen door het verenigen van gezinnen en generaties kon het individuele en het gezamenlijke geestelijke leven worden voortgebracht, dat de herstelling van het Evangelie vereiste. ○

Dr. Arrington is hoogleraar in de economie aan de Utah State Universiteit en redacteur van de *Western Historical Quarterly*. Aan deze universiteit doceert hij sinds 1946. Hij heeft verscheidene boeken en bijna honderd artikelen over de geschiedenis van de Mormonen en het westen geschreven. Sinds kort is hij geen lid meer van het ringpresidentschap van de Utah State Universiteit; hij woont in de tiende wijk Logan in de ring Cache East.

Verwijzingen

De anecdoten, verhalen en citaten in dit artikel zijn afkomstig uit de volgende bronnen: Joseph Smith Papers, Afdeling Manuscripts, Archiefbibliotheek van de *Kerkhistoricus*, Salt Lake City (Utah); Lucy Smith: *Biographical Sketches of Joseph Smith the Prophet* (Liverpool en Londen, 1853); 'Recollections of Joseph Smith, the Prophet', *Juvenile Instructor*, zie bijlage deel 27 (1892), en achtereenvolgens: *History of the Church* (2 delen, Lamoni, Iowa, 1897); Joseph Smith: *History of the Church* (6 delen, Salt Lake City, 1901); Lucy Walker Kimball: 'Autobiography', *Woman's Exponent*, deel 39 (november 1900); 'Incidents in the Life of Joseph the Prophet', *Young Woman's Journal*, deel 11 (april 1900); 'Joseph Smith the Prophet', *Young Woman's Journal*, deel 16 (december 1905) en deel 17 (december 1906); John Henry Evans: *Joseph Smith, an American Prophet* (New York, 1933), en Edwin F. Parry: *Stories about Joseph Smith* (Salt Lake City, 1936). Ik ben dankbaar voor de suggesties en hulp van LaMar C. Berrett, Dean Wengreen en Ace S. Pilkington.

Evenals in het zakenleven, is het binnen kerkverband goed eens bij onszelf na te gaan of we slagen of falen.

Organisaties gaan net als mensen vooruit of achteruit; zelden of nooit staan ze stil. Vooruitgang boeken is gehoorzamen aan de wetten van het leven. Als de Kerk of een deel ervan niet vooruit zou gaan, kunt u er zeker van zijn dat er sprake zou zijn van achteruitgang. Geen enkele wijk, gemeente of ring van de Kerk kan lang op één en hetzelfde peil blijven staan. Voor ons allen is het besef dat we horen bij een Kerk die voorwaarts gaat een bron van voldoening.

David O. McKay

Heeft een lid van de Kerk u beleefd? Als u dat wilt kunt u kwaad blijven, niets tegen hem zeggen en uw ziel door wrok laten verbitteren. Als u dat doet bent u degene die gekwetst wordt en niet degene van wie u vindt dat hij u heeft gekwetst. U voelt zich veel plezieriger en gelukkiger als u gehoor geeft aan de goddelijke vermaning: „Zo gij dan gedachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft, gaat haar liefhebben, is ze altijd weer nieuw. Joseph Fielding Smith

Als wij de waarheid liefhebben kunnen wij haar nooit genoeg horen. Het doet er niet toe hoe vaak de waarheid tot ons komt; als wij heen en verzoet u met uw broeder.

David O. McKay

U hoeft me niet te helpen, moeder, ik wil het zelf doen." Zo luidde het commentaar dat een meisje van zes haar moeder gaf, toen deze haar wilde helpen de veters van haar schoenen te strikken. In bijna elk kind groeit al heel vroeg de wens bepaalde dingen op eigen kracht te doen, capabel genoeg te zijn om met zijn eigen vaardigheid iets te volbrengen of te presteren, niet op de bemoeienis en hulp van anderen te hoeven vertrouwen.

„Moeder, ik kan het niet. U moet me helpen.“ Nog een opmerking van hetzelfde meisje, dat nu probeert plaatjes uit te knippen met zo'n eng ding, dat ze een schaar noemen. In ditzelfde kind is ook de behoefte aanwezig om zich op iemand te kunnen verlaten, om afhankelijk te zijn van iemand anders als het moeilijkheden heeft en hulp nodig heeft.

Deze twee tegengestelden lijken in ons allen vertegenwoordigd te zijn: de behoefte aan vrijheid, onafhankelijkheid, het vermogen zelf iets te kunnen doen, en de behoefte aan afhankelijkheid, die ons het recht en de luxe veroorlooft ons aan anderen over te geven als onze eigen capaciteiten niet toereikend zijn.

Ouders en leiders komen deze schijnbaar tegenstrijdige behoeften bij kinderen en volgelingen tegen. Al naar gelang zij zichzelf en de mensen die zij leiding geven, goed of minder goed begrijpen, reageren ze zodanig, dat hierdoor de groei van het kind of de ondergeschikte al dan niet wordt werkstelligd, zodat ze de relatie tussen die twee behoeften bevorderen. Het kind of de ondergeschikte probeert zich te bevrijden van de gezagsdrager, om het eigen kunnen te demonstreren, en men gaat naar de gezagsdrager toe als men hulp en steun nodig heeft. In het werk van elke lei-

der — ouder, bisschop, uitvoerend ambtenaar — staat de wijze waarop hij beantwoordt aan de behoeften van anderen centraal.

Het gedrag van sommige ouders vergroot en steunt de afhankelijkheid van hun kinderen en op den duur heeft dat tot gevolg dat het kind niet in staat is op eigen kracht goed te functioneren. Jane N., bijvoorbeeld, is tweedejaars studente aan een instelling voor hoger beroepsonderwijs. Ten minste drie keer per week belt ze op naar huis om met haar ouders te spreken, om hun raad te vragen omtrent haar lessen, inkopen die ze gaat doen, activiteiten die ze in overweging wil nemen. Ze voelt zich niet op haar gemak en onzeker als ze een beslissing moet nemen zonder daarover eerst met haar vader en moeder te spreken. Haar ouders zijn duidelijk in hun schik met Jane en zij vertellen hun vrienden trots dat Jane een aan thuis gebonden meisje is, dat dol is op haar gezinsleden — ze hoort niet bij die langharige, losgeslagen studenten. Ze zijn blij dat Jane op hun oordeel vertrouwt en dat ze zo vaak opbelt om raad te vragen. Zij voelen zich onmisbaar en belangrijk en hun relatie tot hun dochter bevalt hun prima.

Onderlinge afhankelijkheid:

Een doel van gezin en Kerk

DOOR WILLIAM G. DYER, PH. D.

Samenwerking — coöperatief en mede-werkend uit elkanders bronnen putten — dat is onderlinge afhankelijkheid.

Dit voorbeeld geeft een beeld van een relatie waarbij zich een sterke mate van afhankelijkheid ontwikkelt. De personen die het gezag hebben (in dit geval de ouders) gebruiken de ondergeschikte (de dochter) om aan een groot deel van hun eigen behoeften te voldoen. Zij zouden waarschijnlijk verontwaardigd en gekwetst zijn als men zou opperen dat zij egoïstisch zijn, want egoïsme, in de zin dat zij ten koste van een ander veel om zichzelf geven, past niet in hun bewuste motivering. Maar in werkelijkheid zijn zij zelfzuchtig, want zonder het te weten hebben ze meer geprobeerd aan hun eigen behoeften te voldoen dan dat zij hebben gedacht aan het latere welzijn van hun dochter.

Er zijn tijden dat afhankelijkheid nuttig en gerechtvaardigd is. Er zullen zich gelegenheden voordoen waarbij iemand buiten zijn eigen hulpmiddelen hulp nodig heeft. Allemaal moeten we bij tijd en wijle afhankelijk zijn van anderen (artsen, leraren, raadgevers, reparateurs, vrienden, ouders) als wij geconfronteerd worden met omstandigheden die we niet op eigen kracht doeltreffend aankunnen. Afhankelijkheid wordt een handicap als iemand niet langer probeert zijn eigen hulpbronnen te ontwikkelen of een meer

samenwerkende houding aan te waken tegenover gezagsdragers, maar zonder meer veronderstelt dat hij niets kan doen zonder de hulp, steun en invloed van anderen.

Alle mensen beginnen hun leven met bijna volledige afhankelijkheid van anderen. Die volwassenen die ten opzichte van het kind de plaats van gezagsdrager innemen, zijn ervoor verantwoordelijk dat het zich los gaat maken van volledige afhankelijkheid. Hoe gezag gebruikt moet worden om anderen de kans te geven te groeien, is de grootste uitdaging van elke ouder en van elke mens die als gezagsdrager fungeert.

Maar al te vaak beogen gezagsdragers de verkeerde doelstellingen — ouders willen kinderen hebben die zich alleen maar goed weten te gedragen, onderwijzers en leraren willen alleen maar dat een klas zich rustig houdt of leerlingen die doen en zeggen wat hun leraren van hun verwachten; bestuurders willen ondergeschikten die zonder meer gehoorzamen, jaknikkers die nooit „nee“ zeggen. Een van de manieren, waarop men deze doelstellin-

gen kan waarmaken, is met opzet of onbewust in anderen afhankelijkheid scheppen. Het is bijzonder interessant dat veel afhankelijkheid aanwekkende leiders nooit inzien welke rol zij in dit probleem spelen, want zij zullen vaak klagelijk uitroepen: „Wat wij nodig hebben is meer mensen die initiatief nemen en die niet zitten te wachten tot hun verteld wordt wat ze moeten doen.“

In de andere gedragslijn bestaat het verlangen naar vrijheid, het „zelfwillen doen.“ Enkele mensen, zoals de Engelse filosoof Thomas Hobbes, veronderstellen dat de fundamentele aard van de mens een toestand is waarin elke mens elke andere mens de oorlog heeft verklaard omdat iedereen probeert zijn eigen egocentrische wereld te scheppen. Als iedereen werkelijk alleen maar doet wat hij zelf wil, en geen rekening houdt met anderen, komen we in een anarchie terecht.

Als ouders deze neiging bij hun kinderen waarnemen, trachten ze haar vaak te onderdrukken, af te remmen of te wijzigen. Kinderen willen anderen niet met hun speelgoed laten spelen, maar ouders willen dat ze dat wel doen. Kinderen willen tijdens de zondagsschooldienst door de kerkrennen,

maar de grote mensen willen dat ze rustig blijven zitten; kinderen weigeren bepaalde dingen te eten, maar moeder wil dat ze hun bord leeg eten. Er schijnt een subtiel en soms ook niet zo subtiel strijd aan de gang te zijn tussen de volwassenen, die de touwtjes in handen willen houden, en de jongeren, die onafhankelijk willen zijn en de vrijheid willen hebben om te doen waar zij zin in hebben. Deze strijd ligt ten grondslag aan de contra-afhankelijkheid. Sommige mensen raken verstrikt in hun verzet tegen de gezagsdragers en zij verbruiken veel tijd en energie bij het proberen manieren te vinden om de invloed van hun meerderen weerstand te bieden. Altijd vinden ze wel een reden om aan de wensen van de gezagsdrager geen gehoor te kunnen of moeten geven, en zij gaan zelfs zover dat zij dit in een soort profetie van het zichzelf waarmaken demonstreren. Soms is deze negatieve reactie een gevolg van een verkeerde benadering door het gezag, hetzij de ouder, de leraar, de chef of de leider. Misschien geeft de gezagsdrager de ondergeschikte wel aanwijzingen op een denigrerende, het individu van zijn persoonlijke waardigheid berovende wijze.

Vaak krijgt men niet de kans voor het stellen van vragen, besprekingen of voor gesprekken — de ouder wil dat zijn kind gehoorzaamt „zonder tegenspraak.“ Een dergelijke houding scheidt bij veel mensen een zeer opstandige reactie.

Sommige leiders lijken wel met opzet situaties te creëren, waarin de ondergeschikte vragen stelt of weerstand biedt, zodat de gezagsdrager kan laten zien „dat hij de baas is“, zodat hij inwendig kan genieten van het feit dat hij een ander mens kan overheersen. De Heer heeft dit te zeggen over het gebruik en misbruik van gezag:

„... wanneer wij het ondernemen onze zonden te bedekken, of onze hoogmoed, onze ijdele eerzucht te bevredigen, of in enige mate van ongerechtigheid bestuur, heerschappij over of dwang op de menselijke zielen uitoefenen, ziet, dan onttrekken de hemelen zich, de Geest des Heren is bedroefd, en wanneer Deze Zich heeft teruggetrokken — vaarwel dan het priesterschap of het gezag van die man.

„Door droevige ervaring hebben wij geleerd, dat het in de natuur en de neiging van bijna alle mensen ligt, dat, zodra zij enig gezag verkrijgen — zoals zij veronderstellen — zij onmiddellijk beginnen onrechtvaardige heerschappij uit te oefenen.

„Daarom worden velen geroepen, maar weinigen gekozen.“ (L. en V. 121: 37, 39, 40.)

Men moet echter niet veronderstellen dat het altijd de fout is van de gezagsdrager, als zich weerstand en reactie voordoen. Vaak volgt de gezagsdrager de juiste gedragslijn, maar de ondergeschikte is door omstandigheden zodanig ingesteld, dat hij een afkeer heeft van het gezag en ertegen in opstand komt; ongeacht wat de meerdere doet: de ondergeschikte zal negatief blijven reageren. Soms betekent dit dat zowel ondergeschikte als gezagsdrager hun houding en gedrag nog eens goed moeten onderzoeken en wijzigingen bewerkstelligen om een nieuw en doelmatiger peil van samenwerken te bereiken.

De soort relatie die tussen gezagsdrager en ondergeschikte niet alleen mogelijk, maar ook gewenst is — het coöperatief en samenwerkend gebruik maken van elkaanders hulpbronnen — heet onderlinge afhankelijkheid. Onafhankelijkheid wordt niet toegepast, want dat suggereert dat de ondergeschikte totaal vrij is van de gezagsdrager en zijn eigen gang gaat. Onafhankelijkheid is in de wereld van vandaag niet de doeltreffendste handelwijze, of dat nu in het gezin, de school, de Kerk, de zakenwereld, regering, maatschappij, het land of de wereld geldt. Uit pure noodzaak zijn we een volk dat onderling afhankelijk is. Helaas hebben de meeste mensen nog steeds niet geleerd wat onderlinge afhankelijkheid van anderen wil zeggen. Uit het Evangelie en het werk van schrijvers en onderzoekers op het gebied van het gedrag van de mens putten we de volgende gedragslijnen, die een gezagsdrager kan volgen, en die dan tot grotere onderlinge afhankelijkheid zullen leiden:

1. **Liefde en bezorgdheid.** Elke ondergeschikte moet weten dat degene die gezag over hem heeft werkelijk om hem als mens geeft, en niet alleen dan, wanneer hij doet wat hem gezegd wordt. De Heiland zei: „Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden.“ (Joh. 14:15.) Hij zei niet: „Ik heb u niet

lief, als gij Mijn geboden niet onderhoudt."

Persoonlijke liefde is niet aan voorwaarden gebonden, hoewel we van bepaalde handelingen niet zullen houden. Veel te veel ouders en andere gezagsdragers stellen zich „liefde onder voorwaarden" voor als basis voor een relatie: „Ik houd alleen van je op voorwaarde dat je doet wat ik wil, van mij afhankelijk bent en aan mijn behoeften voldoet." Zo'n basis leidt óf tot afhankelijkheid, óf tot opstandigheid.

Ouders moeten er rustig voor gaan zitten om met hun kinderen over hun liefde en bezorgdheid te spreken, bishoppen met leden van de wijk, chefs met hun ondergeschikten. Ware gevoelens moeten medegedeeld worden, hoe penibel of moeilijk dat ook mag zijn. En dit moet *nu* gebeuren. Uitstel versnelt slechts de ontwikkeling van de relatie in de negatieve richting.

2. Vertrouwen. Gezagsdragers moeten meer vertrouwen in hun ondergeschikten laten blijken. Ouders moeten erop vertrouwen dat hun kinderen de juiste beslissingen nemen en hen daartoe ook in de gelegenheid stellen. De vreesachtige gezagsdrager is bang dat anderen fouten zullen maken of hun werk niet doen, zoals zij het zelf gedaan zouden hebben. Hij hangt rond, kijkt zijn ondergeschikten op de vingers en controleert tot de ondergeschikten zich net zo voelen als dat meisje van zes, dat moeite heeft met haar veters.

Toen men Joseph Smith vroeg hoe hij de heiligen der laatste dagen bestuurde, antwoordde hij: „Ik onderwijs de mensen de juiste beginselen en zij besturen zichzelf." (John Taylor in *Journal discourses*, 10:57-58.) In de onderlinge afhankelijke relatie is het onderwijzen van de juiste beginselen fundamenteel — dat wil zeggen: dat moet de gezagsdrager doen. Nadat hij de beginselen heeft onderwezen, moet hij erop vertrouwen dat anderen op dezelfde weg voortgaan en zichzelf besturen, weliswaar in samenwerking met de gezagsdrager, maar niet door hen betutteld en beheerst.

3. Open communicatie. Een uiterst be-

langrijke schakel is het eerlijk uitwisselen van informatie. Communicatie houdt in dat er een spreker en een luisteraar zijn en dat die twee elkaar begrijpen. Bij onderlinge afhankelijkheid krijgen zowel gezagsdragers als ondergeschikte de kans om te spreken en te luisteren. Het is geen eenrichtingsverkeer, waarbij de gezagsdrager spreekt en de anderen altijd alleen maar horen te luisteren. Communicatie bedrijven betekent, dat we onze gedachten en gevoelens moeten mededelen. Over vrijwel elk onderwerp of besluit heeft men zo zijn gedachten, ideeën of meningen, en zijn gevoelens. Als wij werkelijk begrip wensen, moeten we beide soorten gegevens uitwisselen.

Vele ouders wisselen weinig van hun gevoelens en ideeën uit met hun kinderen. Ze geven aanwijzingen, opdrachten en geboden, maar dit is niet uitwisselen. Eerst moet er informatie uitgewisseld worden voor er uiteindelijk beslissingen worden genomen, en dit is een proces waarbij gedachten en gevoelens naar voren komen, zodat er een goed besluit genomen kan worden.

Voor er beslissingen worden genomen, moet de gezagsdrager zeggen: „Ik wil weten wat jij over het betreffende besluit denkt en voelt. Ik heb deze informatie echt nodig. Ik zal je niet beoordelen of straffen als je volkomen openhartig en eerlijk je mening zegt. Als we allebei al onze kaarten op tafel leggen en als we werkelijk om elkaar geven, en elkaar vertrouwen kunnen we tot oplossingen komen die voor alle partijen bevredigend zijn."

4. Gezamenlijk besluiten. Onderlinge afhankelijkheid vereist dat beslissingen door samenwerking tot stand komen. Alle betrokkenen moeten elkaar begrijpen en dan moet men een oplossing kunnen vinden, waar allen het mee eens zijn en die allen ook willen steunen. Samen genomen besluiten hoeven niet per se fifty-fifty besluiten te zijn in die zin dat iedereen steeds in alles een gelijk deel verlangt. Soms zal de vader zeggen: „Zoon, jij hebt meer ervaring met auto's dan ik; we verwou de beslissing aan jou toe en

ik sta achter je." Andere keren zal de zoon op een dergelijke wijze op zijn vader reageren en in weer andere gevallen zullen beide partijen naar elkaar moeten luisteren en een oplossing zoeken die beide kunnen steunen en toepassen.

5. Samenwerken. Onderlinge afhankelijkheid betekent samenwerken. Het uitvoeren van besluiten vereist samenwerking. In te veel gezinnen schrijven de ouders hun kinderen voor wat ze moeten doen. De ouders oefenen druk uit op het kind of straffen het tot het doet wat zij eisen. Te weinig werk wordt samen overlegd en uitgevoerd, zodat niemand de vreugde smaakt van de groepsprestatie, de voldoening van het samenwerken.

Soms moet het werk wel door één persoon uitgevoerd worden, maar het geeft meer voldoening wanneer men anderen laat meewerken. Als de gezagsdrager zijn status of „image" wil handhaven, zal hij samenwerking met zijn ondergeschikten vermijden; maar steeds meer hooggeplaatsten beginnen te leren hoe waar deze tekst is: „Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn." (Mt. 23:11.)

In onze maatschappij zien we overal om ons heen wat de opstandigheid van jonge mensen tot gevolg heeft. Of ze komen in opstand tegen het gezag, of ze hebben nooit met gezagsdragers leren werken. Het samen oplossen van problemen en werken in groepsverband moeten zij thuis leren. Dat wil niet zeggen dat ouders hun kinderen daarmee de vrijheid geven om te doen en laten wat zij willen, en het betekent evenmin dat zij slaafs hun ouders op hun wenken bedienen; het is eerder een evenwichtige toestand van gezamenlijke inspanning, die gefundeerd is op liefde, bezorgdheid en vertrouwen. ○

Dr. Dyer, hoofd van het nieuwe Instituut voor organisatorisch gedrag van de Brigham Young Universiteit, heeft veel geschreven over menselijke verhoudingen, is consultant bij bedrijfsopleidingen voor maatschappijen in de Verenigde Staten en had het toezicht op dergelijke opleidingen in Pakistan en Puerto Rico. Hij is assistent-zondagschoolsuperintendent in de achtste wijk van Edgemont, in de ring Sharon East.

President Joseph Fielding Smith

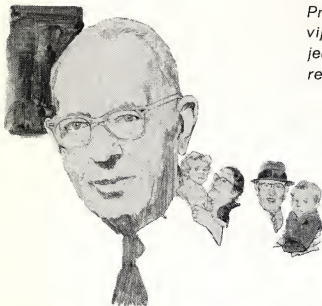
DOOR EDITH S. PATRICK

Vierennegentig jaar geleden had een liefvallige moeder drie dierbare dochtertjes. Ze wilde er heel graag een zoon bij hebben. Ze hield heel veel van haar hemelse Vader en ze geloofde oprecht in bidden. Ze bad tot de Heer om een zoon, en beloofde dat zij alles zou doen wat er in haar macht lag, om hem voor zijn vader en zijn hemelse Vader een verdienste te laten zijn. Toen haar vierde baby, een jongetje, arriveerde, en toen ze hem in haar armen hield, wist ze absoluut zeker dat dit een bijzonder kind was. Hij was het antwoord op haar gebed. Hij kreeg de naam van zijn vader, Joseph Fielding Smith, en het bleek dat hij in veel dingen bijzonder was.

Hij was een geboren student en vanaf het moment dat hij begon te leren lezen, was hij dol op lezen en stude-

ren. Voor hij tien jaar oud was, had hij het Boek van Mormon al twee keer helemaal gelezen. Zijn vader vervulde de ene zending na de andere, en het grootste deel van de tijd was hij niet thuis. Joseph en zijn broers moesten hard werken om voor de dieren, de tuin en enkele fruitbomen te zorgen en ze moesten ook een groot deel van het werk in huis doen, want het gezin was nu behoorlijk groot geworden. Zijn twee oudere zusjes waren naar een school in New York gegaan. Om zijn moeder te helpen had hij zelfs brood leren bakken. In de herfst, wanneer zoveel mannen en jongens op jacht gingen om voor de winter vlees in te slaan, ging Joseph nooit mee. Hij kon eenvoudig geen dier doden, zelfs geen wild dier.

Zijn moeder was arts en vaak werd

President Smith viert op 19 juli zijn vijftiennegentigste verjaardag. De jeugdwerkkinderen van de hele wereld wensen hem van harte geluk.

ze midden in de nacht bij een patiënt geroepen. Joseph had de taak een paard voor de eenpersoonswagen te spannen als iemand haar nodig had. In die tijd was er geen telefoon en er waren geen auto's; vaak werd de dokter geroepen door iemand die te paard of op de fiets kwam en soms kwamen er wel mensen van kilometers ver lopen om de dokter te waarschuwen. Zuster Smith had altijd dienst en ze was altijd bereid mensen in nood te helpen.

Toen hij nog heel jong was, ging Joseph op zending naar Engeland. Hij genoot van het zendingswerk, en het was zijn lust en zijn leven om de beginselen van het Evangelie uit te leggen aan mensen die er nog nooit van hadden gehoord.

Toen hij weer thuis was, trouwde hij met een mooie, jonge onderwijzeres. Later werd hij tot apostel gekozen. Het feit dat hij gekozen werd, was voor zijn moeder geen verrassing. Ze wist dat hij erop voorbereid was het werk van de Heer te doen. In haar hart wist ze ook, dat de Heer de broeders bij het kiezen geïnspireerd had.

Meer dan zestig jaar lang heeft hij zijn tijd en zijn talenten gewijd aan het werk van de Heer. Naast zijn vele andere werkzaamheden is hij een geweldig vader en een voorbeeld voor zijn elf kinderen. Zijn hart staat helemaal open voor kinderen en hij houdt veel van hen. Hij weet dat zij kinderen van God zijn en dat ze moeten leren wat gerechtigheid en oprechtheid is, zodat zij zich kunnen voorbereiden op het weerzien met hun hemelse Vader.

Joseph Fielding Smith is nu gesteund als profeet, ziener en openbaarder van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Zijn liefde voor de hele mensheid kent geen grenzen, en als men hem zou vragen wat zijn liefste wens is, dan zou dat ongetwijfeld zijn, dat hij anderen zou kunnen helpen, om de geboden van God te begrijpen en na te leven. Hij weet dat naleving van het Evangelie het grootste geluk ter wereld brengt. ○

Storm

OP ZEE

DOOR IRIS SYNDERGAARD
ILLUSTRATIES VAN JERRY HARSTON

Jason C. Jones stapte door de luikopening op het dek van het schip. De oceaan lag in het volle daglicht. Hij keek omhoog, naar de enorme vierkante zeilen, die zich boven zijn hoofd uitspreidden. Gewoonlijk kregen ze door het licht van de opkomende zon een goudachtige gloed, maar vanmorgen was het zwaar bewolkt. Er drong geen zonnestraal door het wolkendek heen.

Jason liep om de op het dek vastgesjorde kisten en tonnen, die van de emigranten waren, heen. Hij was op zoek naar zijn vriend, William Baxter, die eerste matroos was op het schip.

William had Jason kort voor zij in Liverpool aan boord gingen verteld, dat hij zo blij was dat hij op een schip met heiligen der laatste dagen aan boord voer.

„Zeelieden weten,“ had William knipogend tegen Jason gezegd, „dat schepen die jullie mensen vervoeren niet gauw vergaan.“

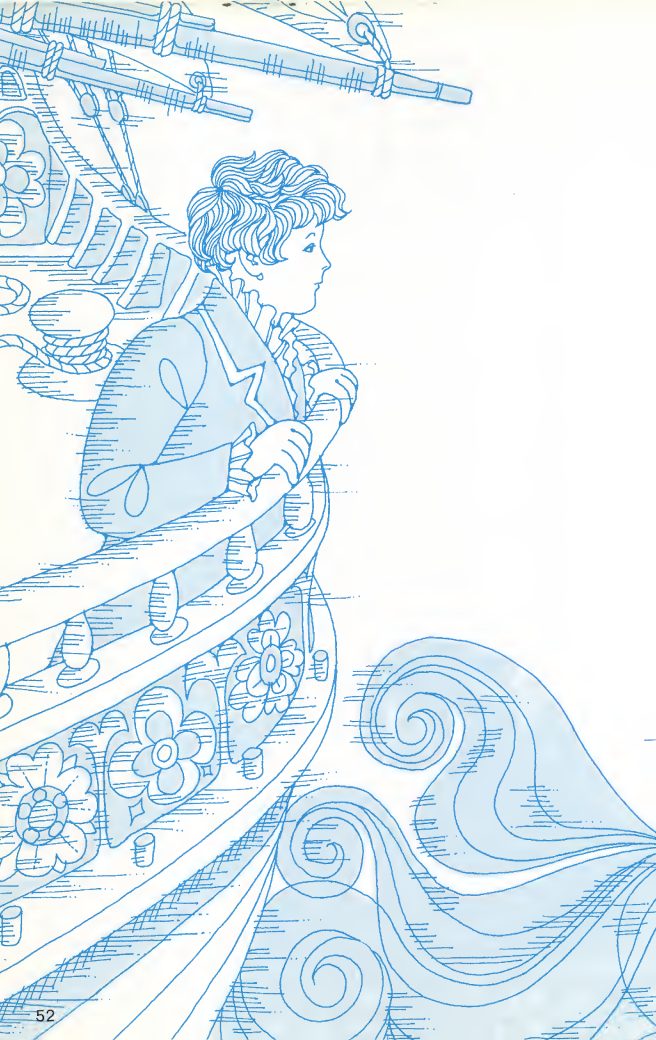
Tijdens de lange dagen van de zee-reis had William met Jason gepraat,

en hij had hem veel uitgelegd over het schip. Hij legde uit hoe de zeilen werkten en hij had Jason zelfs geleerd hoe hij de kleine, driekoekige zeilen, die hij *kluivers* en *stagzeilen* noemde, moest strijken.

Hij vertelde Jason ook wat de kapitein precies deed als hij de sextant gebruikte. „Hij zoekt onze weg over het water,“ legde William uit. „Er zijn geen wegen op zee. Eigenlijk biedt de zee zelf ons geen herkenningpunten. We moeten onze koers bepalen aan de hand van de zon en de sterren.“

Deze morgen liep Jason naar de reling en keek naar beneden, naar het water. Angstig hield hij zich aan de reling vast. Nog nooit had hij zulke hoge golven gezien. Ze leken op hoge, groene heuvels, die voortrollden, en er waren diepe dalen tussen. Door de golven werd het schip hoog opgegooid en dan smakte het weer terug in zo'n diep dal. Met moeite kon Jason op de been blijven. Hij was bang.

De grote, kruiselings aan de masten

van het schip bevestigde zeilen borden uit toen de wind nog harder ging waaien. Er kwamen nu meer mensen aan dek om na een nacht onderdeks een luchtje te scheppen, en ook zij voelden hoe sterk de wind was. Jason zag mevrouw Perkins naar haar rokken grijpen, toen ze door de wind om haar heen wapperden. De lange baard van meneer Wilson woei recht omhoog. Ondanks zijn angst moest Jason om dit schouwspel lachen.

Toen zag hij zijn vader op kapitein Brown toestappen. Jason volgde hem. Hij hoorde de kapitein schreeuwen: „U kunt uw mensen het beste maar weer naar beneden laten gaan, ouderling Jones. Dit wordt een flinke storm!”

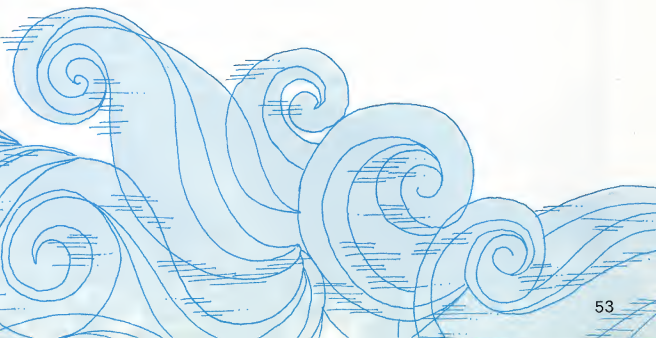
Jasons vader, die met beide handen zijn hoed vasthield, begon de mensen door het luik weer naar het onderdek te sturen. Jason zag William op zijn benen zwaaiend over het dek lopen.

„Kan ik ergens mee helpen?” riep hij, en rende met de zeeman mee. Hij dacht na over de dingen die William hem had geleerd. Ze waren zelfs een keer in de stuurhut geweest, waar Jason van hem het roer helemaal alleen mocht vasthouden. Toen hij zo die grote houten spaken vasthield en het grote schip met haar vierkante zeilen onder zijn handen voelde bewegen, voelde Jason zich de koning te rijk.

En nu verkeerde hetzelfde schip in gevaar, en bovendien de mensen erop! Jason maakte zich zorgen over de oude mensen, de jonge echtparen met hun kinderen — de dag tevoren was er zelfs een baby geboren — die hun thuis in Engeland hadden verlaten om naar hun nieuwe thuis in de vallei van het Grote Zoutmeer toe te gaan.

Jason hoorde William schreeuwen: „Grijp dat touw daar, jongen! Help me het zeil reven!”

Hij rende het overheellende dek over.

Door hard aan het eind van een stuk touw te trekken, hielp Jason de matrozen zeil te minderen. Woeste windvlagen sloegen tegen zijn kleren aan. De regen stortte bij bakken uit de hemel en plensde over zijn lichaam, en hij bibberde van opwindend en kou.

Kapitein Brown, die wijdbeens op het voordek stond, wees naar boven. Jason hoorde hem bulderen: „Het want in, mannen!”

Hij kon zich haast niet voorstellen dat er in zo'n storm matrozen langs die lange touwen naar boven moesten klimmen, het want in. Jason zag de enorme zeilen opbollen, voelde het schip onder zich op en neer springen als een op hol geslagen paard. Maar hij wist dat de matrozen hun kapitein moesten gehoorzamen; het behoud van het schip hing daarvan af.

Kapitein Brown greep Jason bij de schouder en schreeuwde: „Zeg tegen je vader, dat we best een extra gebed kunnen gebruiken!”

Jason klauterde door het luik de duisternis in — in zo'n storm konden er geen kaarsen branden. Hoewel hij wist dat er onderdeks meer dan vierhonderd mensen bij elkaar waren, hoorde hij geen ander geluid dan het bulderen van de storm en het klotsen van het water.

Toen zag hij zijn vader. Hij en verscheidene andere mannen lagen in een kring geknield. Jason wist dat zij al bezig waren met het uitspreken van het gebed waarom kapitein Brown had gevraagd.

Jason ging weer aan dek. Hij legde zijn hoofd in de nek en zag hoog boven zich matrozen aan houten bomen hangen, die kruiselings aan de

grote mast waren verankerd. De matrozen worstelden met de zeilen, die ze aan de bomen moesten vastmaken. Hoe presteerden ze het toch om niet van de heen en weer zwaaiende bomen af te waaien, terwijl ze het flapperende zeildoek vastmaakten? Tenslotte waren alle zeilen stevig vastgebonden. Een voor een lieten de zeelieden zich langs de touwen naar beneden zakken en sprongen op het dek.

Plotseling voelde Jason het schip onder zich wegglijden. Het schip maakte slagzij. Het zakte steeds verder opzij, tot Jason zeker wist, dat het nooit meer rechtop zou gaan drijven. Er stortte zich een enorme golf over het dek en verstikte hem met groen water. Hij hapte naar lucht, vocht om te kunnen ademen, terwijl het schip weer langzaam overeind kwam.

Jason veegde het water uit zijn ogen en keek om zich heen. Kapitein Brown stond stil. De matrozen stonden ook stil, en hun gezichten waren gespannen van angst. Maar de woeste golven begonnen minder hoog te worden. De gierende wind ging liggen. Geleidelijk aan werd het geluid van de krakende mast en een baby, die onderdeks aan het huilen was, duidelijker hoorbaar.

William Baxter zei vol ontzag: „De storm is uitgeraasd.”

Jasons vader kwam met nog twee mannen aan dek. Kapitein Brown ging naar hem toe. Hij stak zijn hand uit.

„Ik ben al dertig jaar op zee,” verklaarde hij, „maar ik heb nog nooit meegemaakt dat zo'n storm zo snel ging liggen.” Toen voegde hij er plechtig aan toe: „De Here zij geprezen!”

JOSEPH SMITH als jongeman

DOOR JAMES B. ALLEN

James Allen is hoogleraar in de Amerikaanse geschiedenis aan de Brigham Young Universiteit en hij koestert een bijzondere voorliefde voor het leven van Joseph Smith en de tijd waarin hij leefde. De *New Era* benoemde een commissie van hoogleraren in de geschiedenis en leerlingen van scholen voor hoger algemeen vormend onderwijs en hoger beroeps onderwijs, die een lijst opmaakte van de dingen, die zij over de jeugd van Joseph Smith wilden weten. Hier is het resultaat.

Op 23 december 1825, vierde een knappe, 1.80 m. lange, jonge Amerikaan met blauwe ogen en lichtbruin haar zijn twintigste verjaardag. Hij heette Joseph Smith jr. Voor een jongeman van twintig was dit een fascinerende tijd om te leven. In de Verenigde Staten had generaal Andrew Jackson,¹ die Joseph later bewonderde als een van de grootste leiders van Amerika, voor het eerst vergeefs een poging gedaan om president te worden. Het Erie Kanaal werd geopend, en dat kon nu de belangrijkste economische ontwikkeling worden, die Amerika had gekend sinds de uitvinding van de katoenzuiveringsmachine. In Zuid-Amerika herdachten de republieken die het laatste van Spanje waren afgescheiden het feit dat hun onafhankelijkheid één jaar oud was. In Rusland werd Nicolaas I² tsaar, en in Japan probeerde de regering, gealarmeerd door de ongewenste invloed van buitenstaanders, bijna alle buitenlanders het land uit te wijzen.

De wereld waarin Joseph leefde was anders. Veel van zijn eigen activiteiten en problemen leken echter veel op die van jonge heiligen der laatste dagen van de jaren zeventig van onze eeuw. Laten we eens de generaties overbruggen om te zien waarin het leven van Joseph Smith met dat van ons overeenkomt.

Toen hij twintig was, had de profeet al veel dingen gedaan die maar weinig mensen voor hem of na hem ook hebben gedaan. Hij had de Vader en de Zoon gezien en met Hen gesproken; hij had met engelen gesproken; hij had de oude verslagen, die later het Boek van Mormon zouden vormen, gezien en betast.

Maar Joseph Smith was nog niet volmaakt geworden. Hij had fouten, die hij moest overwinnen. Daartoe behoorde zijn schrijven — zijn moeder zei, dat zijn spelfouten het ergst waren van de hele familie. Als tiener was hij vaak diep in gedachten verzonken — voor de meeste mensen was dit dagdromen — dus hij had de reputatie enigszins een nietsnut te zijn.

De jonge Joseph was ook niet boven alle verleiding verheven. In zijn geschriften vermeldde hij later, dat hij zelfs na zijn eerste geestelijke openbaring nog met allerlei mensen omging, en „beging ik dikwijls vele dwaze fouten, en toonde de zwakheid der jeugd en de gebreken der menselijke natuur, die mij, het spijt mij dit te moeten zeggen, in verschillende verzoeken brachten, die onaangenaam waren in Gods ogen.“ (Joseph Smith 2:28.) Niet dat hij zich schuldig maakte aan „grote en verderfelijke zonden,“ want, zo zegt hij, „een neiging tot het bedrijven van iets dergelijks heeft nimmer in mijn aard gelegen.“ Maar doordat hij joviaal en vrolijk van aard was en wel van een grapje held, was hij „schuldig aan lichtzinnigheid.“ Vaak voelde hij zich veroordeeld om zijn „zwakheid en onvolmaaktheden,“ maar toen hij zeventien jaar oud was, had hij de innerlijke kracht gevonden die hij nodig had om zijn grootste onvolmaaktheden te overwinnen en de moed om vol ijver, en met goed gevolg, vergeving van God te zoeken.

Zijn beoordelingsvermogen en gezond verstand bleven zich ontwikkelen, want in het jaar dat hij twintig werd, zag

hij er kans toe zijn werkgever te overreden niet langer naar schatten te graven. Joseph werkte voor veertien dollar per maand bij Josiah Staal. Evenals nog veel meer mensen in dit deel van de staat New York, groef Staal naar verborgen schatten. Joseph zei: „Toen ik bij hem woonde, liet hij mij met zijn andere werkkrachten naar de zilvertuin graven, hetgeen ik bijna een maand deed zonder in onze onderneming te slagen, en ten laatste gelukte het mij om de bejaarde heer te bewegen met het graven op te houden. Hierdoor onstond het algemeen verbreide verhaal, dat ik een schatgraver was geweest.” (Joseph Smith 2:56.)

Ondanks het feit dat hij profeet zou worden, ondervond Joseph veel problemen, verleidingen en zorgen, die jonge mensen nu eenmaal hebben. In de loop van de tijd leerde Joseph berouw te hebben en te vergeven, beginselen die voor mensen van elke leeftijdsgroep van vitaal belang zijn.

Helaas hield de jonge Joseph er geen dagboek op na; zijn naam verscheen in geen enkele krant van die tijd; en verslagen van die tijd bevatten geen informatie over hem. We moeten derhalve zijn jonge jaren reconstrueren uit de herinneringen van zijn moeder en andere mensen die hem hebben gekend, en uit onze kennis van de toestand zoals die in die tijd over het algemeen was.

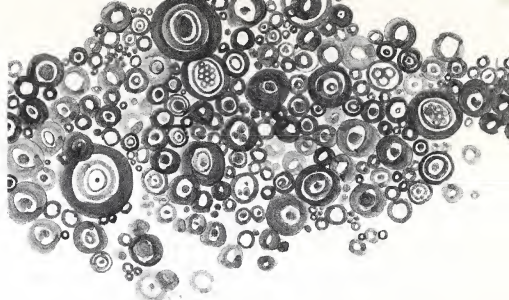
Hij was pas negen jaar, toen het hele gezin van Vermont naar het westelijk deel van de staat New York verhuisde. De Smiths waren met nog duizenden mensen uit New England New Yorkers geworden, op zoek naar een betere boerderij en ter verbetering van hun economische toestand. Het land van hun nieuwe boerderij (ongeveer veertig ha) stond vol bomen. Het eerste jaar, en misschien nog langer, werd aan het rooien van bomen besteed.

De Smiths hadden acht kinderen en het was voor hen een moeilijke tijd. De jonge Joseph wist wat het voor zijn ouders betekende schulden te hebben. Hij wist ook wat het betekende als men op je rekende, want hij moest werken om het gezin te helpen onderhouden.

Houthakken leerde Joseph op de New Yorkse boerderij van zijn vader toen hij met zijn broers hielp het dicht beboste land van bomen te ontdoen. De bomen werden ringvormig ontschorst; de mannen sneden van alle bomen een ring schors weg, zodat ze afstierven. Daarna werd het dode hout verbrand en het pioniersgezin kon soms de as van het hardhout of de potas of pargas die ze ervan maakten, verkopen. Als de bomen niet werden ontschorst, werden ze omgehakt terwijl ze nog leefden; in het met ahornbomen begroeide westelijk deel van New York was dit een heel karwei.

De boerderij van de familie Smith was uitstekend geschikt voor het verbouwen van tarwe, en al waren de Smiths dan ook typische kolonisten, ze begonnen hier zo gauw mogelijk mee.

De nieuwe boerderij leverde niet onmiddellijk genoeg op om tien mensen in hun levensonderhoud te voorzien en Joseph en zijn broers ondernamen al spoedig allerlei kar-

weitjes. Hun moeder schilderde wasdoeken en de kinderen verkochten die huis aan huis.

Voor zij in Palmyra naar de boerderij verhuisden, opende Josephs vader een winkel waar hij cake, peperkoek, pasteten, gekookte eieren, root beer³ en nog een aantal andere artikelen verkocht. Soms ventte hij ermee met een zelfgemaakte handkar. Waarschijnlijk heeft Joseph hem daarbij geholpen.

Later verkocht hij brandhout en huisvuilproducten, zoals stoelen, manden, bezems van berketwijgen en ahornstroop.⁴ De Smiths ventten bij openbare gelegenheden met hun gebak en root beer, ook op allerlei feestdagen.

Toen hij ouder werd, kwam Joseph in de gelegenheid om buitenshuis te werken. Hij schoffelde korenvelden, groef putten en ontdeed akkers van stenen. Een buurman, bij wie Joseph in dienst was, zei over hem: „Zijn edele houding, zijn trouw en de vriendelijke manier waarop hij sprak, moesten wel de achtung krijgen van degenen, die zo gelukkig waren om hem te kennen. In al zijn jongensachtige vermaak en amusement heb ik nog nooit iemand gekend die het van hem won, en toch bleef hij altijd vriendelijk en was goede vrienden met iedereen.”

De jonge jaren van Joseph Smith bestonden niet alleen uit werken en beproevingen. Zijn moeder zei dat hij veel tijd besteedde aan overpeinzingen. Zijn nieuwsgierigheid was ook gericht op de dingen om hem heen — misschien zelfs zozeer, dat het lastig werd. Een jonge grasjas smeerde zijn gezicht een keer vol inkt, toen hij te dicht bij een drukpers kwam. Daartegenover stonden een vrolijke aard en een gezond gevoel voor humor, en het kwam later in het leven zelfs meer dan eens voor, dat hij zich ertoe liet verleiden zelf een paar onschuldige grappen uit te halen.

De jonge Joseph was ook dol op sport en het buitenleven. Hij vond er de tijd voor uit te munten in diverse spelen. In de Amerikaanse grensgemeenschappen waren wedstrijden in worstelen, hardlopen, ver- en hoogspringen en stokworstelen populair bij de jongens, en in al deze sporten was Joseph goed.

Stokworstelen is een spel, waarbij de beide spelers met de voeten tegen elkaar op de grond zitten en met de handen een stok tussen zich in houden. Wie er kans toe ziet de andere speler omhoog te trekken door aan de stok te trekken, heeft gewonnen. Aangezien hij groot van stuk was en een goede spierbeheersing had, verloor Joseph zelden bij dit spel of met worstelen. Hij hield ook van vissen, vooral in de molenvijver van Durfee, dicht bij Palmyra, en hij was dol op jagen. Zelfs als volwassene bracht hij vele uren in de bossen door met zijn hond en zijn geweer.

Zoals veel andere boerenjongens van die tijd, was Joseph nauwelijks in de gelegenheid om naar school te gaan. In zijn kinderjaren is hij misschien in Vermont op de lagere school geweest, waar bij de wet was bepaald dat er in elke gemeenschap een openbare school moest zijn. In New York waren er geen openbare scholen en de Smiths hadden het geld niet om hun kinderen naar particuliere scholen te laten gaan.

Volgens enkele van hun burens gaven de Smiths op winteravonden thuis les en bespraken ze dan de Bijbel. Joseph leerde de eerste beginselen van het lezen, schrijven en rekenen. Hij leerde ook goed spreken in het openbaar en hij was actief lid van de plaatselijke debatteam-vereniging. Later deed hij veel aan zijn ontwikkeling door talen te leren en geschiedenis, exacte wetenschappen en staatsinrichting te bestuderen.

Zoals alle normale, gezonde jongens, bereikte Joseph op een gegeven moment de leeftijd dat hij ook belangstelling begon te krijgen voor de andere kunne. Twee van de jongedames met wie hij verkering had, waren dochters van Josiah Staal, die ruim zes kilometer buiten Palmyra woonde. Joseph ging kort voor hij twintig werd bij hun vader werken. Er is geen rechtstreekse informatie beschikbaar over wat zij deden in hun verkeringstijd, maar als zij het patroon van de meeste kolonisten in het westen volgden, was er geen enkele vorm van amusement die zo populair was als het dansen.

De bekendste dans was de beroemde „Virginiareel” met zijn snelle, wervelende „sets”, die iedereen in beweging hielden. Feesten bij iemand thuis waren ook gebruikelijk. Dan kwamen de jongelui bij elkaar om van een goed maal te genieten, te dansen en gezelschapsspelletjes te doen. Iemand die de geschiedenis van het grensgebied te boek stelde, schreef: „Aangezien het voornaamste doel van veel van deze spelletjes kussen was, waren dit uiterst doelmatige middelen om de huwelijksmarkt gezond te houden.”

De jonge Joseph heeft ongetwijfeld genoten van zijn verkeringstijd, maar het lijkt ook duidelijk, dat zijn gedrag jegens meisjes, die hij het hof maakte, voorbeeldig was. Enkele jaren later daagden bepaalde mensen, die hun zinnen erop hadden gezet iets kwalijks te vinden in de achtergrond van Joseph, de gezusters Staal voor de rechtbank om te proberen iets uit hen te krijgen. Ze verklaarden echter allebei, dat zijn gedrag jegens hen, zowel in het openbaar als privé, uitermate correct was.

Vrolijk, gemoedelijk en humoristisch als hij was, maar tegelijkertijd zich bewust van zijn verantwoordelijkheid voor het karakter van zichzelf en anderen, gaf Joseph Smith geen enkel meisje enige reden om haar omgang met hem te betreuren.

Toen Joseph nog voor Josiah Staal werkte, maakte hij kennis met een heel bijzonder meisje, dat al gauw zijn vrouw werd. Emma Hale was de dochter van Isaac Hale, een jager uit die plaats, en Joseph was bij de Hales in de kost. Emma was zeventien maanden ouder dan de knappe jongeman, die naar de stad Bainbridge was gekomen. Het duurde niet lang, of deze twee jonge mensen, waren tot over hun oren verliefd op elkaar.

Maar hun romance kreeg met enkele problemen te maken, doordat Emma's vader verontrust werd door de verhalen over het feit dat Joseph visioenen en openbaringen kreeg. Isaac Hale kende Joseph niet zo goed, en het lag voor de hand dat hij achterdochtig werd. Hij weigerde toestemming (wordt vervolgd op blz 216)

Mijn wandeling met God

DOOR CARLA SANSOM

Toen ik op die dag in maart 1945, de oproepkaart in mijn hand hield, zonk me de moed in de schoenen. De oorlog was al verloren. Iedereen had het erover. En toch moest ik, Hamburgse tiener, me binnen drie dagen melden op een luchtbasis in de buurt van mijn woonplaats. Van daar zou ik doorreizen naar een andere basis, die diep Tsjecho-Slowakije in lag.

Mijn ouders kusten me vaarwel met tranen in de ogen. Twee zoons waren al weg. De ene was in Rusland, de andere was ergens als parachutist onder dienst. We hadden van geen van beiden ooit bericht ontvangen.

„We kunnen alleen op God vertrouwen,” waren de woorden die mijn vader tot mij richtte. „Vergeet niet Hem op elk moment aan te roepen.”

Ik was diep ongelukkig. Ik vroeg me af ik mijn ouders ooit weer zou zien. Het was zo'n gevaarlijke tijd! Met al die bombardementen en beschietingen van treinen zou het al een wonder zijn als ik heelhuids de luchtmachtbasis zou bereiken. Ik kwam er veilig aan, maar het was een lange, lange reis.

Toen ik op de Tsjechische luchtmachtbasis aankwam, riep de grijssharige kwartiermeester uit: „Nu sturen ze ons kinderen! Lieve hemel, kind, waarom ben je niet thuis bij je moeder gebleven? Weet je dan niet dat de Russen bijna hier zijn? Bovendien is hier voor jou geen kantoorwerk te doen.”

De Russen waren heel dichtbij; dit bleek uit de stromen Duitse vluchtelingen, die door de stad trokken. We moesten ze voor een nacht onderdak verschaffen. De volgende drie weken bleven ze komen — in hun handkarren en te voet, uitgehongerd, ziek, dodelijk vermoeid en met het afgrijzen van de Russische kanonnen weerspiegeld in hun ogen. Sommigen hadden geen schoenen aan hun voeten. Ze hadden zich door de sneeuw in het oosten een weg gebaand met jute lappen om hun opgezwollen enkels. Hun baby's jengelden onophoudelijk. We deden onze uiterste best om ze bij te staan, maar op zo'n noodgeval was onze staf niet berekend.

In april begon het in het oosten te dooiën. Hoewel het nog steeds bitter koud was, hing er een

Het onderstaande verslag is wat de schrijfster zelf heeft meegemaakt, toen zij als tiener tijdens de oorlog in Duitsland woonde.

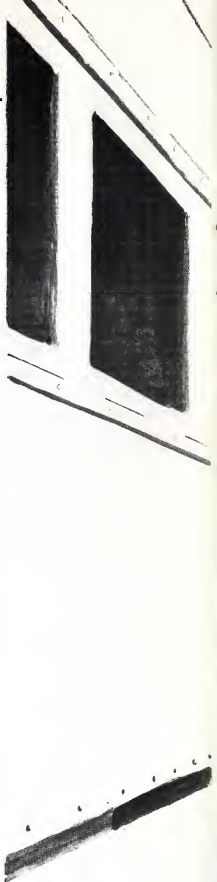
vleugje lente in de lucht. Op een dag nam de oude kwartiermeester me terzijde, en met onderdrukte opwinding zei hij: „We hebben net gehoord, dat de Russen dichterbij komen. Ik heb de nodige papieren ingevuld die je nodig hebt om terug te gaan naar Hamburg. Om te beginnen hadden ze je hier nooit heen mogen sturen. Je moet vandaag nog vertrekken als je hier vandaan wilt komen voor we allemaal gevangen worden genomen.”

Ik haalde de laatste niet-militaire trein naar Praag. Het enige plekje dat ik kon vinden was op het achterbalkon, dat volgepropt stond met Tsjechen en Slowaken. Ik vroeg me af of deze mensen wisten dat ik Duitse was. Toen de trein schokkend in beweging kwam, dwaalde mijn blik van het ene gezicht naar het andere. Niemand beantwoordde mijn blik. Ik probeerde me in een hoek te wringen, maar die zware laarzen van de Tsjechische boeren gingen een duimbreed uit de weg.

In plaats daarvan voelde ik de hete knoflookadem in mijn gezicht en nek.

De trein denderde verder en stopte af en toe. Het liep tegen zonsondergang, maar het was nog heel licht vanwege de weerschijs van de sneeuw. De Tsjecho-Slowaken spraken nauwelijks. Ze converseerden alleen met hun ogen. Zo heel af en toe werd er iets gezegd, en dat dan heel vlug en opgewonden. Maar ik begon te merken, dat hun ogen op mij waren gericht. Plotseling besefte ik dat ik, heel langzaam, naar de rand van het achterbalkon werd geduwd, recht boven de rails. Ik keek ze buiten mezelf van angst aan, maar ze beantwoordden mijn blik slechts met ijskoude blikken. Ik begon het te begrijpen. Ze overlegden of ze me van de voortrazende trein zouden duwen om op die manier de wereld van alweer een Duitser te bevrijden. Het zou op een heel eenvoudig ongeluk lijken als een trein zo overvol was als de onze. Het gebeurde steeds weer — niemand zou het ooit merken.

Mijn blikken kruisten die van een ruwe boerenjongen. Zijn ogen leken te zeggen: „Jij bent Duitse. En op dit moment valt dat niet te verontschuldigen.”

Zuster Sansom werd in Hamburg (Duitsland) geboren uit ouders die heiligen der laatste dagen waren. In Hamburg was zij getuige van de tragische gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog. Haar zoon is nu op zending in West-Duitsland. Zij is getrouwd met Kenneth Sansom en ze geeft in de wijk Pacific Palisades in Californië les in de leerstellingen van het Evangelie.

Glen S. Hopkinson

Ik hield me stevig aan de paal vast, angstig speurend of er iemand was die me niet vijandig gezind was. Iedereen keek. Plotseling kwam de trein onverwacht en rukkend tot stilstand en iedereen verloor zijn evenwicht. Ik viel tegen iemands borst. Een sterke hand greep me bij de arm en hield me een ogenblik vast. Ik keek op, in de ogen van een grote, sombere man.

„Dank u,“ mompelde ik in het Tsjechisch. (Ik had ongeveer tien woorden geleerd.) Hij staarde alleen maar in de verte.

En precies op dat moment donderde er op een ander spoor in tegenovergestelde richting een trein met militairen voorbij. Hij was afgeladen met gevechtsmoede Duitse infanteristen, op weg naar de Russische linies. De Tsjecho-Slowaken keken naar de trein tot de laatste wagon voorbij was gederend. Toen trok er een brede grijns over de gezichten. Die treinlading Duitse soldaten zou al gauw in de muil van het Russische kanonvur worden geworpen. Er was geen enkele reden meer om op mij te letten.

Op het station van Praag heerste een ware opschudding. Opgewonden mensen renden overal om me heen. De Duitse militaire post deelde me mee dat er alleen maar legertreinen naar Duitsland gingen.

Ik raakte in paniek. „Wat moet ik dan doen?“ Er kwam geen antwoord. De Russen waren vlakbij! Ik rende van het ene perron naar het andere, bad intussen hardop om hulp van God.

Plotseling brulde een stem in het Duits uit het raam van een legertrein: „*Wo gehen sie hin, Fräulein?*“ (Waar gaat u heen, juffrouw?)

„Ik moet terug naar Duitsland, maar ik weet niet hoe. Er gaat geen trein meer.“ Het scheelde weinig of ik huilde.

„Deze trein gaat naar Duitsland. Wij verbergen u wel.“

Acht of tien armen strekten zich uit naar mijn handen, en trokken me toen door het raam. De trein was boordevol mannen. Een van hen zei: „Dit is niet het comfortabelste plekje, maar voor nog één passagier is er altijd wel plaats.“

„Waar gaat u heen?“ vroeg ik weinig op mijn gemak.

„Dat weten we niet. Maar we komen tenminste hier vandaan!“

Ze boden me een stukje aan van een plaats bij het raam. Anders was ik zeker gestikt. De soldaten vertelden me, dat ze me onder een legerjas zouden verstoppen als de trein stopte. De trein stopte verscheidene malen. Vanwege de geallieerde vliegtuigen moest de trein stoppen op plaatsen die dekking boden, zoals tunnels en onder het bladerdak van bossen. Er werden echter geen

orders gegeven en zolang als het duurde werd ik gespaard voor die maffe legerjas.

Het duurde meer dan veertien uur voor we de buitenwijken van Dresden bereikten. We moesten een andere weg volgen naar een bijstation, want het hoofdstation was door bombardementen met de grond gelijk gemaakt. Mijlen en nog eens mijlen ver was er niets dan ruïnes en puin te zien. Het was moeilijk te geloven dat dit eens de stad van Bach en Mozart was geweest.

In Dresden was ik weer alleen. En wat trof ik daar een chaos aan! Het Rode Kruis personeel was druk bezig met de gewonden en de kinderen, en legervoertuigen reden met grote snelheid af en aan. Het was onmogelijk met iemand te spreken.

Iemand in burger schreeuwde me toe: „Ga in de ruïnes schuilen! Er komt zo meteen weer een bombardement!“

Weer be kroop me een gevoel van uiterste wanhoop. „Wat moet ik doen?“ bad ik terwijl ik doelloos rondwaalde.

Toen kreeg ik een vreemd gevoel. Het leek of er een onzichtbare, liefhebbende arm om mijn schouders lag. Ik voelde het heel sterk. Enkele minuten later stooft er een legertruck voorbij, stopte plotseling en reed achteruit naar de plaats waar ik stond.

„Hé, juffie, wil je een lift?“

„Ja. O ja! Ik moet een station zien te vinden dat nog functioneert.“

„Stap maar in! We zullen er wel een voor u vinden.“

Het leek wel een wonder. Plotseling waren daar een perron, de rails en de trein.

„Is deze alleen voor soldaten?“ vroeg ik een overste, toen ik langs het perron liep.

„Ja. Wat doet u hier?“

Ik liet mijn papieren zien. Zijn vriendelijke ogen keken me aan. „Dit is ongelofelijk,“ zei hij zacht. „Wat is er van ons land terechtgekomen? Wach hier.“ De overste liep naar een groep officieren. Na een kort overleg met hen wenkte hij me.

„Wij zijn op weg naar Berlijn. Gevechten, weet u. De Russen zijn dicht bij Potsdam. U kunt in deze trein stappen. Wij nemen de verantwoording op ons.“

Weer werd ik weggestopt als een sardientje in een blikje. Deze keer moest ik staan. De hele reis lang stond ik steeds op één been. Het was zo angstaanjagend, dat het me nog steeds als onwerkelijk voorkomt. Een soldaat gaf me een korst oud brood, die me smaakte als koek. Dit was het eerste voedsel dat ik sinds drie dagen kreeg. Nog nooit was ik zo dankbaar geweest voor voedsel. Ik bad er in stilte voor.

De lucht was bezaaid met geallieerde vliegtuigen, die op zoek waren naar de trein. Weer moesten we stoppen in bossen en tunnels. Vaak moest de trein een andere weg kiezen en het leek wel of we teruggingen naar de plaats waar we vandaan waren gekomen. Vrijwel de hele horizon leek een vlammenzee en er klonk voortdurend gebulder van het geschut.

Toen de trein voor de laatste keer stopte, waren mijn

voeten zo opgezet dat ik er geen gevoel meer in had. De soldaten stroomden naar buiten als een zwerm wespen uit een brandend nest. We bevonden ons in de gevechtszone — er heerste zo'n kabaal dat men onmogelijk aparte geluiden kon onderscheiden. Ik wist dat het geen zin had iemand aan te spreken, dus begon ik doeleloos weg te lopen. Ik was uitgeput en bang. Toen hoorde ik iemand zeggen: „Wilt u een lift naar Berlijn? We zetten u af bij een station van de ondergrondse.“ De stem was die van dezelfde overste die ik al eerder had ontmoet, die met de vriendelijke ogen.

In Berlijn keek ik naar het land. Dit was de aarde niet. Dit was een andere planeet in het stadium van de eerste duizend jaar van haar schepping. Kleur en leven waren verdwenen en alle levende wezens waren ondergedoken in tunnels van de ondergrondse. Daar zag ik huiverende mensenmassa's. Paniek stond in veler ogen gegrift. De ogen van zelfs de kleinste kinderen zelden me, dat ze al een heel leven achter de rug hadden. Werktuiglijk doolde ik rond. Iemand probeerde mijn koffer uit mijn hand te rukken. Ik klampte me eraan vast of mijn leven ervan afhing.

„Vertrekken er nog treinen uit Berlijn?“ vroeg ik.
„U lijkt wel gek, Fräulein!“ werd mij toegesnuwd.

Deze foto van Carla Sansom werd genomen toen zij vijftien jaar oud was, in de tijd dat de gebeurtenissen in dit verhaal plaats vonden.

„De Russen hebben Berlijn ingesloten. Wilt u zo graag naar Siberië?“

Ik stond op het punt het maar op te geven. Wat voor zin had het een ontsnappingspoging te ondernemen? Ik was volkomen uitgeput. Maar op dat moment voelde ik weer die onzichtbare arm om mijn schouders. Toen ik hoorde dat enkele stations van de ondergrondse nog functioneerden, besloot ik niet naar het Lehrter Bahnhof te gaan. Ik had sterk de indruk dat ik een andere weg moest kiezen. Ik stapte op het volgende station in de ondergrondse. Ik had geen idee of de trein nu naar het noorden, westen of zuiden ging, maar zodra ik uit de tunnel tevoorschijn kwam, zag ik recht tegenover me de resten van wat eens een station was geweest. Midden in de puinhopen stond een trein. En de mensen die instapten waren mensen in burger!

„Wacht op mij!“ schreeuwde ik. Hoewel er geen enkele aanwijzing was dat de trein meteen zou vertrekken, rende ik zo snel mijn afgematte benen me dragen konden.

„Waar gaat deze trein heen?“

„Hamburg,“ antwoordde iemand.

„Hamburg! O, dank U, Heer!“ bad ik hardop. „Dank U!“

Ik kreeg een zitplaats bij een groep moeders met baby's. Iemand drukte me een beker melk uit een thermosfles in de hand. Wat was de wereld nog prachtig!

Het duurde drie uur voor de trein in beweging begon te komen — drie frustrerende en ontzenuwende uren. En als de spoorbaan nu eens gebombardeerd werd? En als de Russen de omsingeling nu eens dichter zouden aanhalen? Er konden ieder moment zoveel vernietigende dingen gebeuren.

Uiteindelijk begon de trein door het landschap te kruipen. In de verte hoorden we het geluid van bombardementen. De horizon was in rook gehuld. Weer moest de trein wachten tot er geen bommenwerpers en jachtvliegtuigen meer in de lucht waren. Ik vreesde dat Hamburg weer gebombardeerd was. Wat moest ik als ons huis met de grond gelijk was gemaakt? En als er nu eens iets met mijn ouders was gebeurd? Maar in gedachten zag ik mijn moeder en mijn vader zo springlevend voor me, dat ik mezelf ervan verzekerde dat ze nog leefden.

De trein kroop vooruit. Een reis die normaal nog geen dag duurde, duurde nu drie dagen. De trein stond in een stadje dicht onder de rook van Hamburg voor het laatst stil.

„De Elbebrug kan niet gebruikt worden,“ riep iemand.

„Alle reizigers voor Hamburg moeten verder lopen!“

„Hoe komen we de rivier over?“

„De kleinere bruggen zijn nog intact.“

Men begon groepjes te vormen. De sterken steunden de zwakken en zorgden voor de kleine kinderen en baby's. Groepjes mensen gingen verschillende kanten op.

„Blijf dicht bij de greppels en de bossen,“ riep iemand ons na.

We waren maar vijftientig kilometer van Hamburg verwijderd, maar de laatste etappe scheen de zwaarste van

de hele reis. Ik sleepte mezelf voort zo snel als ik kon. Onze groep was heel klein geworden. Niemand hoefde zo ver te gaan als ik.

De brug over de Elbe lag erbij als een reus op zijn rug, zijn ene voet in de lucht en de andere halverwege de rivier. Ik was onderdonderd toen ik al die bekende punten in het landschap zag, ondanks de aangerichte vernielingen. Twee keer loeiden sirenes, maar gelukkig waren het maar korte luchtanvallen. De ene keer had ik genoeg tijd om een schuilkelder te bereiken; de andere keer moest ik in ruïnes schuilen.

Spanning en vernietiging leek alles te zijn wat er van mijn dierbare Hamburg was overgebleven. De oorlog had zijn tol geëist. Ik hield mijn schoenen in de hand; mijn voeten waren te zeer opgezet om ze te kunnen dragen. Nog een paar kilometer, en ik zou thuis zijn! Nog vijf, nog drie, nog één straat — en toen Dunkersweg, de straat waar ons eenvoudige huisje stond. Ik ging de hoek om, kneep mijn ogen dicht en stond stil. Ik beefde. Zou het niet beter zijn om te keren en bij een vriend of buurman te informeren of alles in orde was? Maar ik moest toch tenminste kijken. Ik deed mijn ogen open. Daar stond de schoorsteen, een silhouet in de maneschijn. Het huis stond er nog!

(vervolg van blz 211)

te geven voor hun huwelijk. Maar de twee jonge mensen hadden werkelijk van elkaar, en ze besloten dat een schaking de enige uitweg was. Ze waren meerderjarig — Joseph was eenentwintig en zijn bruid tweentwintig jaar — en ze trouwden op 18 januari 1827.

In één opzicht lijkt de jeugd van Joseph Smith op die van de jonge mensen van nu. Op scholen en universiteiten overal ter wereld spreken studenten niet alleen hun bezorgdheid uit ten aanzien van hun eigen toekomst, maar ook ten aanzien van de toekomst van de wereld om hen heen. Oorlog, misdaad en vernietiging van hun omgeving zijn er de oorzaak van dat nadenkende studenten zijn gaan speuren naar de zin van het leven. Wat is er allemaal aan de hand, en waar kan men de volle waarheid vinden?

De geschilpunten en problemen in de tijd van Joseph Smith waren anders, maar de geest van zijn zoeken naar waarheid was precies hetzelfde. De overpeinzende aard van Joseph, zijn nieuwsgierigheid en zijn belangstelling voor lezen stimuleerden hem, evenals het rumoer om hem heen. Toen hij tien jaar was, voltrok zich in het westen van de staat New York een hoogst dramatische gebeurtenis op het gebied van de godsdienst. De „tweede grote opleving“ golfde over het land, vooral in het westen, en ondanks het feit dat de meeste mensen niet bij een kerk waren aangesloten, toonden velen belangstelling voor de oplevingen, die zich in honderden gemeenschappen voordeden.

Joseph was meer dan nieuwsgierig. Hij begon te speuren

„Dank U, lieve Heer,“ mompelde ik. Maar waren mijn ouders daar ook? Mijn hart klopte me in de keel en ik rende.

„Hört ihr; Ich bin es! Macht auf! Ich bin es!“

(„Horen jullie me; ik ben het! Doe open, doe open. Ik ben het.“)

Stille was het enige antwoord.

„Hört ihr? Ich bin es! Macht auf!“ Toen klonk er binnen opeens geschuifel.

„Wer ist da?“ („Wie is daar?“) Mijn vader deed de deur open.

„O! Carla! Ben jij het? Mama! Mama! Sta op! Onze dochter is weer thuis! Unsere Tochter ist wieder zu Hausel!“

Allebei renden ze naar de deur. „We dachten dat we droomden,“ huilde mama. We omhelsden elkaar, kusten elkaar, mompelden, huilden, alles tegelijk. Ik was thuis!

„Dag en nacht hebben we geknield gelegen. En de buren ook. Zij hebben met hun gebeden geholpen,“ zei mijn vader.

Ik wist dat die onzichtbare arm geen verbeelding was geweest.

naar de zin van het leven — en hij begon naar de waarheid te speuren. Toen hij twaalf jaar oud was, werd hij zo hevig beïnvloed, dat hij zich zorgen begon te maken over zijn zieleheil. In de jaren die daarop volgden bestudeerde hij de Bijbel ijverig genoeg om zich ook zorgen te gaan maken over het welzijn van de mensheid in het algemeen. Het leidde ertoe dat hij besloot de Heer in gebed te zoeken, en het resultaat daarvan was zijn eerste visioen.

De jeugd van Joseph Smith was veelzijdig en is in veel opzichten te vergelijken met de ervaringen en problemen van de jeugd van vandaag. Hij leefde in een wereld die kleiner was dan die van ons. Toch werd hij even rechtstreeks door die wereld beïnvloed. Hij werkte en speelde, en soms zat hij in gedachten verzonken. Hij streefde een hoog doel na, maar hij maakte ook fouten. Hij had weinig geleerd, maar hij zag in dat het nodig was zijn kennis uit te breiden.

Hij onderging de verleidingen waaraan de meeste jonge mensen blootstaan, en toch leerde hij hoe werkelijk vergeving is. Zelfs toen hij nog jong was gaf Joseph Smith de jonge mensen van de Kerk het voorbeeld door het gezonde, welbestede leven dat hij leidde, en door de manier waarop hij problemen en hinderpalen overwon.

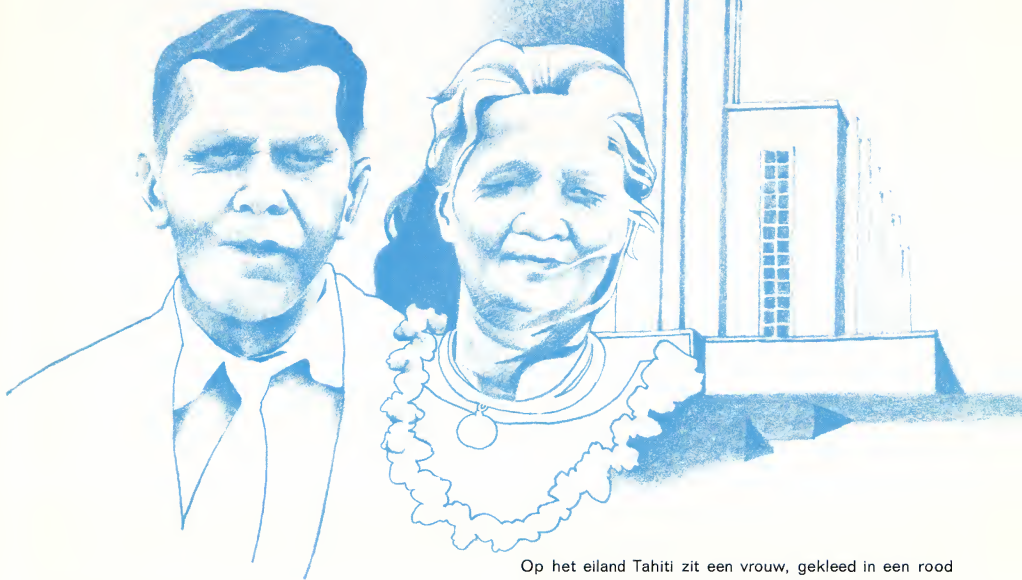
Als hij dat kon, dan kan de rest van ons dat ook.

1 Andrew Jackson: zevende president van de Verenigde Staten; 1767—1845.

2 Nicolaas I: 1796—1855.

3 Een soort frisdrank, vervaardigd uit een mengsel van diverse wortel-extracten.

4 Ahornstroop — gewonnen uit het gekookte sap van een bepaald soort ahornboom.

Teriioțemana en Puna

DOOR DON EN JEAN MARSHALL

„Als God me de kracht geeft en als Hij me adem geeft . . .“

Dr. Marshall was van 1955 tot 1958 op zending op Tahiti en daarna ging hij er met zijn vrouw, Jean, weer heen om te studeren en te schrijven. Ze zijn nu van plan zich in het westen van de Verenigde Staten te vestigen, nadat zij zijn gepromoveerd aan de universiteit van Connecticut. Ze zijn lid van de wijk Manchester in de ring Hartford.

Op het eiland Tahiti zit een vrouw, gekleed in een rood truitje met korte mouwen, gebogen over haar werk. Haar rug is krom, een van haar ogen is blind, maar haar vingers schieten nog vliegensvlug door de fijne repen pandaan, waar ze manden, hoeden en place mats van vlecht.

Dit werk is haar niet nieuw. Na tachtig jaar zijn haar handen trouwe vrienden geworden van het rietachtige materiaal, dat ze draait en buigt en met grote vakbekwaamheid beheerst. Haar handen hebben het druk, omdat ze een doel heeft. Voor de derde keer kijkt ze met bijna ademloos verlangen uit naar Nieuw Zeeland — de tempel, endowments, verzegelingen en dopen.

Dit waren voor Teriioțemana allemaal vage begrippen in de vele lange jaren dat ze in de hoek van haar primitieve bamboe kokshuisje de voorwerpen zat te vlechten, die cent

voor cent het geld moesten opleveren voor haar reis naar dat verre land van de Maori's en de tempel van de Heer. Terwijl zij zo van 's morgens vroeg tot zonsdondergang zat te vlechten, voerde haar man, Puna, zijn deel van hun plan uit. Hij schoffelde en wiedde tussen de koolplanten, de tomaten en uien, die op een goede dag verkocht zouden worden om nog meer geld toe te voegen aan hun spaarpot. De jaren verstreken; het vlechten en schoffelen ging door. Het spaarpotje groeide, maar het groeide langzaam. En op een goede dag, toen de rest van de wereld om de kerstboom pakjes zat open te maken, liepen Terirotimana en Puna plechtig de steile trappen van de tempel in Nieuw-Zeeland op. Ze liepen als in een droom, zich niet bewust van de opgewekte stemmen van de tempelwerkers, die een vreemde taal spraken, zich ook niet bewust van de zachte stemmen van hun Tahitiaanse groep, die vol ontzag fluisterden, zich realiserend dat zij in Nieuw-Zeeland waren aangekomen en op Kerstdag door de tempel zouden gaan. Dat was in 1963. Vijftien dagen lang was deze groep heiligen van Tahiti, de eerste groep die ooit naar de tempel ging, iedere morgen om zes uur daar en ze waren daar nog om middernacht, als de tempel na vele diensten dicht ging.

Voor velen was dit, toen zij tenslotte aan boord gingen van het vliegtuig dat hen de 2300 mijl naar Tahiti zou overvliegen, een droom die werkelijkheid was geworden, maar voor Terirotimana was dit pas het begin. Ze liet haar hoofd tegen de rugleuning rusten, sloot haar ogen, en begon zich stap voor stap haar ervaringen in de tempel voor de geest te halen; ze probeerde de woorden, die ze in de tempel had gehoord, onuitwisbaar in haar geheugen te griffen. Dit herinneren zou, lang nadat ze weer was teruggekeerd in haar schamele bamboehut in Tubuai, vele rusteloze nachten lang voortduren. Toen ze op het vliegveld van Papeete uit het vliegtuig stapte, afscheid nam van de andere Tahitiaanse heiligen, en zich klaarmaakte om met haar man de bootreis van zeven dagen naar hun eiland te beginnen, wist ze dat het vlechten weer moest beginnen, maar deze keer zou het met meer ijver gebeuren dan ooit tevoren.

„Gaat u volgende jaar weer met ons mee?“ vroeg president Thomas R. Stone, terwijl hij haar uit het vliegtuig hielp. Volgend jaar, volgend jaar, *volgend jaar* — de woorden tuimelden door elkaar in haar gedachten, en raakten verward in hun eigen onmogelijkheid. Hoe kon het werk van zoveel jaren worden herhaald en dan nog worden samengeperst in één enkel jaar? En dan moest ze ook rekening houden met haar gezondheid — en zelfs met het leven zelf. „Als God me de kracht geeft en als Hij me adem geeft,“ hoorde ze zichzelf zeggen. „U redt het wel,“ antwoordde de president, en die woorden en haar gefluisterde afspraak met God zouden het volgende anderhalf jaar in haar hoofd blijven klinken.

De volgende Tahitiaanse groep zou in juli, 1965 naar Nieuw-Zeeland vertrekken. Met dit doel voor ogen begon Terirotimana weer te weven en Puna sloeg weer aan het schof-

felen. Maar de oogst was dat jaar slecht en Puna's rug werd zwakker. Ze verkochten hun varkens en verhuisden naar Papeete, waar Puna werk zocht, elk soort werk dat een man van vijftienzeventig jaar maar kon doen. Tenslotte vond hij een baan op de werf — een slechtbetaalde baan, maar werk dat hij op zijn gemak met zijn handen kon doen. Intussen bleven Terirotimana's handen tussen de repen pandaan heen en weer schieten en draaien en ze maakte hoeden, manden en matjes. De tijd begon te dringen; de tweede Tahitiaanse groep die naar de tempel zou gaan trof de laatste voorbereidingen. Nog steeds waren de handen aan het werk; er was nog niet genoeg geld. Zendingen stuurden gingen. Terirotimana's handen, die nu onder de kloven zaten, verwerkten nog steeds de repen pandaan in een schijnbaar onmogelijke poging om hun terug te betalen. Maar toen het vliegtuig precies op tijd opsteeg, waren Terirotimana en Puna aan boord.

„Als God me de kracht geeft en als Hij me adem geeft.“ Die woorden moeten Terirotimana herhaaldelijk in haar gedachten zijn geschoten terwijl het vliegtuig op weg was naar hun bestemming. Hoewel ze nog leefde en op weg was naar Nieuw-Zeeland, had ze nog niemand willen vertellen over het oog, dat ze nu helemaal niet meer kon gebruiken, de pijnshcuten die langzamerhand haar rug deden verschrompelen, en bovenal over de bezoeken aan de dokter in Papeete en de röntgenfoto's, die alleen maar ingewikkeld waren. Terirotimana wist dat er iets niet in orde was.

Het interieur van de tempel kwam Terirotimana voor als een oude vriend. De zalen en trappen waren een echo van de fijne momenten, die ze hier al eerder had meegemaakt. Maar deze keer leken de zalen haar donkerder, haar benen waren zwakker. Terirotimana was ziek. Men stelde president Stone in een telegram op de hoogte van haar ernstige toestand en vroeg toestemming voor een operatie. President Stone stuurde een telegram terug, waarin hij aandrang op een spoedoperatie, en onbevreesd ging Terirotimana, nadat ze gezalfd was en terwijl de rest van de groep Tahitianen aan een periode van vasten en bidden begon, onder narcose.

Voor Terirotimana waren de volgende twee dagen nevelachtig; de vreemde kamer, de verbanden, de verpleegster die de lakens gladstreek en glimlachte, maar geen Tahitiaans sprak. Toen kwam ouderling Marlowe K. Ashton, leider van de Tahitiaanse groep, bij haar bed zitten en hij streelde haar hand. Hij vertelde haar over de wonderen die de afgelopen twee dagen waren gebeurd. De operatie was geslaagd. Het vasten, het geloof, de gebeden van de haar dierbare groep en ook haar eigen geloof hadden een wonder teweeggebracht.

Het duurde negentien dagen voor Terirotimana sterk genoeg was om zich weer bij haar groep te voegen. Ze sloot zich op de laatste dag van hun verblijf in Nieuw-Zeeland weer bij hen aan en zalen op tijd vertrokken zij weer naar Tahiti.

Er zijn jaren voorbij gegaan. Terirotimana werd weer door

een ernstige ziekte getroffen en ze heeft kracht ontvangen door de macht van het priesterschap en het geloof. Hoewel ze nog niet in staat is geweest weer de reis naar dat verre eiland met op een heuvel de tempel te ondernemen, denkt ze dankbaar terug aan de dingen die ze heeft prijsgegeven en de beloften die ze heeft ontvangen, en ze herinnert zich het wonder dat zich daar aan haar voltrok.

En intussen, zolang God haar de kracht en adem geeft, blijven haar vingers snel door de fijne repen pandaan flitsen. ○

Een verjaardag om nooit te vergeten

Een portier die op Temple Square werkt, gaf mij dit verhaal:

„Op een morgen, niet zo lang geleden, zat ik in mijn portiersloge van de tempel aan mijn bureau te lezen, toen een klop op de deur mijn aandacht trok. Er stonden twee jongetjes van ongeveer zeven of acht jaar. Toen ik de deur open deed, zag ik, dat zij armoedig gekleed waren en dat ze zich niet gewassen hadden en hun haren niet hadden gekamd. Ze zagen eruit of ze die morgen van huis waren gegaan voor hun vader of moeder was opgestaan. Ik keek langs deze kereltjes heen en ik zag twee peuters in wandelwagentjes zitten. In antwoord op mijn vraag wat de heren wensten, wees een van de jongens naar zijn broertje in het wagentje en antwoordde: ‚Hij heet Joe. Wilt u kleine Joe geen hand geven? Joe is jarig vandaag — vandaag wordt hij twee jaar en ik wil dat hij de tempel aanraakt, want als hij dan later een oude man is zal hij nog steeds weten dat hij de tempel heeft aangeraakt, toen hij twee jaar oud was.’

„Hij wees op het andere jongetje, in het andere wagentje, en hij zei dit: ‚Dit is Mark, hij is ook twee jaar.’ Daarna, in een plechtige, eerbiedige houding, die zelden bij zulke jonge kinderen voorkomt, vroeg hij: ‚Mogen we nu naar de tempel toegaan en hem aanraken?’ Ik antwoordde: ‚Zeker, toe maar.’ Ze duwden hun wagentjes naar de tempel toe en tilden de kleintjes op en legden hun handjes tegen dat heilige gebouw. Toen ik daar zo met een brok in mijn keel stond, hoorde ik het jongetje tegen zijn broertje zeggen: ‚Nou, Joe, je zult je altijd herinneren dat je, toen je twee jaar was, de tempel hebt aangeraakt.’ Ze bedankten me en gingen op weg naar huis.” ○

President Harold B. Lee, Eerste Raadgever in het Eerste Presidentschap.
Conferentie, April 1957.

De opleiding voor leraren en leraressen

In oktober 1968 benoemde het Eerste Presidenschap een comité dat een programma moest opstellen ter verbetering van heel het kerkelijke onderwijs. Het moest alle leerkrachten in de Kerk — van de priesterschapsquorums tot en met de hulporganisaties — helpen om beter les te geven. Dit nieuwe programma geldt voor de gehele Kerk en gaat uit van de priesterschap, volgens de richtlijnen van het Eerste Presidenschap. Iedere leraar, goed of middelmatig, kan zijn lesgeven verbeteren. Zowel leraren die veel succes hebben als zij die weinig succes hebben, kunnen voordeel hebben van de studie en de deelname aan het opleidingsprogramma voor leraren. Zelfs zij die al 20 of 30 jaar lesgeven kunnen hun bekwaamheden nog opvoeren, ja, soms kunnen zij die het langst hebben lesgegeven nog het meeste leren van deze opleiding.

Het plan om het onderwijs in de gehele kerk te verbeteren gaat uit van de priesterschap. Dit betekent dat de ringpresident het gezag en de verantwoordelijkheid heeft het programma voor de lerarenopleiding in zijn ring te doen uitvoeren en daarvoor een hoofd van de lerarenopleiding in de ring te roepen. Dit moet een lid van de hoge raad zijn. De bisschop heeft het gezag en de verantwoordelijkheid voor de opleiding in de wijk. Hij roept hiertoe een priesterschapsdrager als hoofd van de lerarenopleiding in de wijk.

Dit programma geldt voor de gehele kerk. Het programma biedt voldoende aanpassingsmogelijkheden voor gemeenten, wijken enz. met problemen van numerieke, geografische en andere aard.

Het opleidingsprogramma voor leraren bestaat uit drie delen:

(1) een basisopleiding van 11 weken; (2) een maandelijks applicatiecursus voor alle leraren en leraressen in de Kerk, en (3) een programma voor toezicht op het lesgeven.

(1) Basisopleiding

Deze basisopleiding is bedoeld als hulp voor toekomstige en fungerende leerkrachten, evenals leiders, opdat zij kennis en ervaring zullen opdoen om zodoende betere leraren te worden. Iedere keer dat de cursus wordt gehouden, roept de bisschop acht deelnemers. Zij doen daar de nodige kennis op over onderwijsprocedures en methodieken, observeren van lessen, micro-onderwijs (praktikum in lesgeven aan kleine groepen van 4 tot 6 personen gedurende 7 minuten), en hospiteren. De lessen van deze cursus worden wekelijks gegeven, gewoonlijk tijdens de zondagsschool, en duren 1 ½ uur.

(2) Applicatiecursus

Het doel hiervan is de verbetering van het lesgeven door van alle leerkrachten eens per maand aandacht te vragen voor een belangrijk beginsel of een belangrijke techniek, deze dan een maandlang

in praktijk te brengen en de ervaringen daarna met de andere leden van de applicatiecursus uit te wisselen. De leraren van de priesterschap — Aäronische en Melchizedeks — komen bij elkaar onder leiding van het hoofd van de lerarenopleiding in de wijk. De leiders van de applicatiecursus in de hulporganisaties zijn verantwoordelijk voor deze lessen in hun respectieve organisaties. Deze lessen worden gewoonlijk op wijkniveau gegeven en wel op een tijd en plaats die voor iedere organisatie het meest geschikt is. Gedurende 10 maanden van het jaar dient er maandelijks een les van 45 tot 60 minuten gegeven te worden. De lessen zijn afgestemd op de wereld waarin wij leven en geven de mogelijkheid om de proef op de som te nemen.

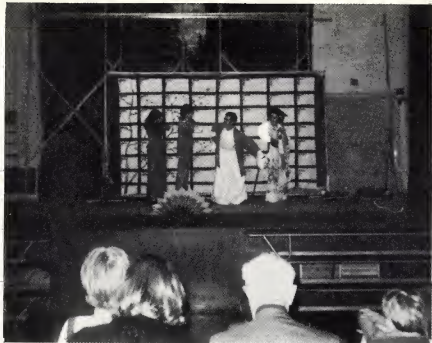
(3) Toezicht

Het hoofd van de lerarenopleiding in de wijk, houdt, samen met de quorumleiders, toezicht op de leraren van de priesterschap. De leiders van de applicatiecursus in de hulporganisaties houden, samen met de leidende ambtenaren, toezicht in hun respectieve organisaties. Tot hen kan men zich altijd om hulp wenden.

Toezicht moet men beschouwen als een proces dat, in twee richtingen verloopt en niet als iets waarbij dictatorial geoordeeld moet worden. Toezichthouder en leraar werken samen aan de verbetering van het onderwijs.

Nog enkele beelden van broeder Bennetts bezoek die iets laten voelen van de ongedwongen sfeer toen broeder Bennett de hand gaf aan vele leden en zendingen van het district Groningen.

Eindhoven werd nummer een.

DenHelder in volle vaart.

Haarlem in actie.

Pasconferentie van de OOV

De jaarlijkse pasconferentie van de OOV werd dit jaar op 10, 11 en 12 april gehouden in de jeugdherberg te Bunnik. Het geheel stond onder leiding van broeder C. de Jonge en zuster K. Dallinga.

Er waren activiteiten zoals sport, een roadshow, een haardvuuravond over het tempelhuwelijk en een getuigenisvergadering.

De roadshow werd op zaterdagavond 10 april gehouden. De foto's laten ons enkele beelden zien uit de roadshows van Eindhoven, Haarlem en Den Helder. Eindhoven werd tenslotte winnaar.

Onderscheiding

De zevende maart 1971 was een belangrijke dag voor **Dave Gout**. Tijdens de districtsconferentie in Utrecht ontving hij namelijk uit handen van de superintendent van de OOVIM, F. Lefevere, de **meester-m-mannenonderscheiding** waarvoor hij zo hard had gewerkt. Het is geweldig deze onderscheiding te behalen, juist omdat het voldoen aan de vereisten hiervoor op zijn verdere leven een belangrijke gunstige invloed zal hebben.

Wij willen graag alle jonge mensen van 18 jaar en ouder aansporen te werken voor de meester-m-mannen- of gouden-arenleessteronderscheiding opdat zij sterk zullen worden in hun leiderschap en hun geestelijke prestaties, sportactiviteiten, creativiteit en culturele werkzaamheden zullen ontwikkelen.

Het superintendentschap van de OOV in de Nederlandse Zending

TWEE WEKEN OP ZENDING

Ook nu weer wordt er aan verschillende jonge broeders de gelegenheid geboden twee weken op zending te gaan. Zo'n zending-voor-twee-woeken zal samen met een fulltime zending in een kosthuis wonen en het normale zendingswerk doen. Deze gelegenheid is zondermeer van onschatbare waarde voor het verdere leven van deze jonge broeders. Een zending voor twee weken zal op vele manieren vruchten afwerpen, zal bijdragen tot een grotere geestelijke rijpheid en kracht, tot een beter leven en zal ook het verlangen opwekken om in de toekomst een fulltime zending te vervullen.

VERTROKKEN:

Corry, Jeffrey D.,
Cedar City (Utah)

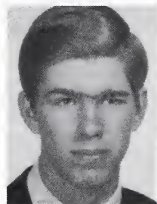
Duncan, G. Neuman,
Cedar City (Utah)

Farnsworth, Kenneth A.,
Duchesne (Utah)

Hemingway, Paul V.,
Salt Lake City (Utah)

Van Leeuwen, Raymond
K., Salt Lake City (Utah)

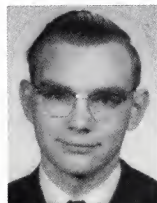
De Man, P. Adrian,
Salt Lake City (Utah)

Shurtliff, Steven E.,
Dallas (Texas)

Spencer, Clarence M.,
Bellflower (California)

Van Straten, Robert H.,
Murray (Utah)

Romig, Brent L.,
Logan (Utah)

AANGEKOMEN:

Combee, Pieter,
Salt Lake City (Utah)

Combee, Gerritdina,
Salt Lake City (Utah)

Van der Laan, Jan,
Salt Lake City (Utah)

Van der Laan, Louise B.,
Salt Lake City (Utah)

**GEBURTENISSEN IN DE NEDERLANDSE
ZENDING EN DE RING HOLLAND**

GEDOOPT IN DE NEDERLANDSE ZENDING

Alkmaar

Koehorst, Cornelis Jurjen, 27 februari 1971
Koehorst-Vliesch-Dubois, Marijntje Johanna, 27 februari 1971

Apeldoorn

Michiels, Milton Maarthen, 26 maart 1971
Michiels-Anindjola, Helena Maria, 26 maart 1971
Michiels, Johan Nicolaas, 26 maart 1971
Michiels, Floortje Margaretha, 26 maart 1971
Michiels, Meltij Anthonia, 26 maart 1971

Gouda

Smilde, Johannes Marinus, 11 maart 1971
Smilde-van Dorst, Berthe, 11 maart 1971

Groningen

van der Wijk, Klaas, 5 maart 1971
Muskita, Henrich Johannes, 5 maart 1971

Haarlem

Diependaal, Jakobus Johannes Maria, 27 februari 1971

Den Helder

van Dam, Anton Gerrit, 5 maart 1971
Stavleu, Monique Brigitte, 5 maart 1971

Hengelo

Werner, Willem Frederik Alfons, 27 februari 1971
Werner-Johannes, Paul Aimée, 27 februari 1971
Werner, Tamara, 27 februari 1971

Nijmegen

Rameekers, Gustaaf, 26 februari 1971
Rameekers-Tan, Kul ten, 26 februari 1971

Utrecht

Goudberg, Mariken Eva Kristin, 11 maart 1971

Antwerpen

Bierkens, Henri Leon Corneel, 8 april 1971

Apeldoorn

Passmann, Antje Wilhelmina, 1 april 1971

Eindhoven

van Es, Hendrika, 19 maart 1971

Haarlem

Polak, Gerrit Cornelis, 23 april 1971
Polak, Miralda Catharina, 23 april 1971

Harlingen

Hofstra-Hornstra, Johanna, 15 april 1971
Schaap, Albert, 15 april 1971
Schaap-Koster, Ymkje, 15 april 1971

Heerlen

Roes, Herman Johan, 9 april 1971

Den Helder

Kristal, Christiaan Theodorus Bernardus, 17 januari 1971

Hengelo

Blok, Jacob Bastiaan Pieter, 31 maart 1971
Blok-van der Werf, Margaretha Gozina, 31 maart 1971

Leeuwarden

August-Roemeling, Trijntje, 23 april 1971

Maastricht

Lemmons, Albertus, 19 maart 1971

Nijmegen

Flachs, Hubertina Juliana Maria, 1 april 1971

Utrecht

Poot, Anthonia Johanna, 31 maart 1971

Zeist

Paulsen, Adolph Bernhard Carl, 24 maart 1971
Paulsen-van Westreenen, Anthonia, 24 maart 1971

GEDOOPT IN DE RING HOLLAND

Den Haag

van den Boorn-Anthonijs, Thera Angelique, 4 maart 1971
van Heusden, Eleonora Marijke, 4 maart 1971

Leiden

Jansen, Rudolf Edward, 18 maart 1971

Rotterdam Noord

Verhoeff, Jan Cornelis, 3 maart 1971
Visser, Astrid Margaretha Petra, 3 maart 1971

Rotterdam Zuid

Krijgsman, Peter Albert, 26 maart 1971
Krijgsman-Streefkerk, Dana Anna, 26 maart 1971

Den Haag

Loust-van der Smit, Anna Mathilda M., 1 april 1971

Leiden

Bouwman, Frederik, 8 april 1971
Bouwman-van der Ster, Catharina Elizabeth, 8 april 1971

Vlaardingenvan-Schiedam

Mohammed Mazher Hussain Ansari, 26 maart 1971

VERHOOGING EN ORDENING IN HET PRIESTERSCHAP

Alkmaar

Alkema, Johan Marten, diaken, 7 februari 1971

Antwerpen

De Brie, Jean Francois Mariette, priester, 7 februari 1971
Jansen, Willem Antonius, leraar, 7 februari 1971

Nollet, Leonardus Carolina Constant, diaken, 7 februari 1971

Apeldoorn

Kijf, Reint Tonnis, ouderling, 21 februari 1971

Brussel

Boegaerts, Henri, leraar, 29 november 1970
Cluuds, Guido Felix Leopold, leraar, 29 november 1970
Mosselmans, Robert Joseph, priester, 29 november 1970

Eindhoven

van Bursen, Pieter, ouderling, 28 februari 1971
de Kaste, Cornelis Sjoerd, ouderling, 28 februari 1971
Reininga, Meinhard Hendrik, priester, 28 februari 1971

Haarlem

Pierse, Derk, ouderling, 7 maart 1971

Heerlen

Carvelink, Albertus Joseph, diaken, 21 februari 1971

Hengelo

Rosp, Gijbertus Jan Hendrik, priester, 7 maart 1971

Groningen

Dezatre, Joseph Engelbert Pierre, leraar, 21 februari 1971
Streuper, Grietus, ouderling, 7 februari 1971

Wijsbeek, Casper Johannes, leraar, 21 februari 1971

Wijsbeek, Frouwko, leraar, 21 februari 1971

Nijmegen

Dumas, Eugene Ernest Rudolf, ouderling, 21 februari 1971

Utrecht

Chardon, Elias Hendrik, ouderling, 7 maart 1971

Göbel, Hendrik Wilhelm, priester, 14 maart 1971

Almelo

Brandenburg, Douglas Paul, priester, 14 maart 1971

Apeldoorn

Kijf, Reint Tonnis, ouderling, 21 februari 1971

Veils, Jan Willem, priester, 28 maart 1971

Devanter

Aartsen, Jan, leraar, 4 april 1971

Emmen

Daeders, Simon Herman, ouderling, 28 maart 1971

Groningen

Weening, Jan, ouderling, 28 maart 1971

Den Helder

Gfeller, Roger, ouderling, 7 maart 1971

Kallola, Cornelis, ouderling, 7 maart 1971

Maastricht

Bodden, Jules Maria, ouderling, 11 oktober 1970

GEBOREN

Eindhoven

de Kaste, Allegonda H., 2 maart 1971

de Kaste, Elisabeth B., 2 maart 1971

GEZEGEND

Alkmaar

Vreven, Rolf Asbjörn, 7 februari 1971

Haarlem

Peters, Jan, Jr., 15 maart 1971

OVERLEDEN

Vlissingen

Boone-Flintelman, Cornelia, 15 februari 1971

Gent

Misschaert, Leopoldus Alphonsius, 2 maart 1971

Leeuwarden

Jasper, Jan, 14 maart 1971

Mecheden

Van Den Beemd, Antonius Franciscus Johannes, 3 maart 1971

At the end of the...
...

